

ERRATUM

Depuis l'adoption du « petit Franchimont »,

- verdachte = suspect
(phase de l'information - voorbereidend onderzoek)
- inverdenkinggestelde = inculpé
(phase de l'instruction - onderzoek door de onderzoeksrechter of de onderzoeksgerechten)
- beklaagde = prévenu
(devant le tribunal)
- beschuldigde = accusé
(devant la cour d'assises)

JUSTITIE IN BELGIË	LA JUSTICE EN BELGIQUE
Zodra ik aan het hoofd ben gekomen van het departement Justitie heb ik verschillende prioriteiten gesteld.	Je me suis fixé différentes priorités dès mon arrivée à la tête du département de la Justice.
Enkele daarvan zijn de justitie moderniseren, de gerechtelijke structuren toegankelijker maken, de burgers de mogelijkheid bieden het reilen en zeilen ervan beter te begrijpen, de burgers laten voelen dat naar hen wordt geluisterd en zij worden gehoord, ervoor zorgen dat de justitie haar voornaamste functie opnieuw vervult : een instelling zijn ten dienste van de burger.	Parmi celles-ci, moderniser la justice, ouvrir les structures judiciaires, permettre aux citoyens de mieux comprendre ses rouages, de se sentir écoutés et d’être entendus, rendre à la Justice sa fonction première : une institution au service du citoyen.
Met deze openheid van geest moeten communiceren over, uiteenzetten van en informeren over justitie, de werking ervan en de rol van degenen die er werken onze voortdurende zorg zijn en te allen tijde een prioriteit vormen. Dit doel wordt beoogd in deze brochure. Aan de hand van een eenvoudige uiteenzetting en concrete voorbeelden wordt u de mogelijkheid geboden de talrijke aspecten van de belangrijke rol die de justitie in onze samenleving vervult beter te begrijpen. Ik wens u veel leesgenot. Laurette Onkelinx Vice-eerste minister Minister van Justitie 3 Voorwoord van de Minister	Dans cet esprit d’ouverture, communiquer, informer, expliquer la justice, son fonctionnement et le rôle de ceux qui y travaillent doit être notre souci constant, une priorité de tous les instants. Tel est l’objectif de la brochure que vous tenez entre les mains qui, par une explication simple et des exemples concrets, vous permettra de mieux comprendre les multiples facettes du rôle important qu’exerce la Justice dans notre société. Je vous en souhaite bonne lecture. Laurette Onkelinx Vice-Première Ministre Ministre de la Justice 3 M o t d e l a M i n i s t r e
Overzicht	Sommaire
Inleiding p. 7 Drie machten p. 8 Rechtsbronnen p. 9 Voorbeelden van geschillen p. 10 Wat is het verschil tussen burgerlijk recht en strafrecht ? p. 11 De verschillende actoren in een geding p. 12 Hoe verloopt een proces ? p. 15 Kostprijs van de rechtsbedeling p. 18 Bemiddeling, een doeltreffend alternatief om conflicten op te lossen p. 19 De justitiehuisen p. 20 Rechtbanken p. 23	Introduction p. 7 Trois pouvoirs p. 8 Sources du droit p. 9 Des exemples de conflit p. 10 Droit civil et droit pénal, quelle différence ? p. 11 Les acteurs du procès p. 12 Comment se déroule un procès p. 15 Le prix de la Justice p. 18 La médiation, une alternative efficace pour la résolution des conflits p. 19 Les maisons de justice p. 20 Les tribunaux p. 23

<p>Vrederegerecht p. 24 Politierechtbank p. 25 Rechtbank van eerst aanleg p. 26 De jeugdrechtbank p. 28 De arbeidsrechtbank p. 29 De rechtbank van koophandel p. 30 De hoven van beroep p. 31 Het Hof van Assisen p. 33 Het Hof van Cassatie p. 34 Hoven en Rechtbanken p. 36 De Raad van State p. 38 Het Arbitragehof p. 39 Internationale instanties p. 41</p>	<p>La justice de paix p. 24 Le tribunal de police p. 25 Le tribunal de première instance p. 26 Le tribunal de la jeunesse p. 28 Le tribunal du travail p. 29 Le tribunal de commerce p. 30 Les cours d'appel p. 31 La cour d'assises p. 33 La cour de cassation p. 34 Cours et tribunaux p. 36 Le conseil d'État p. 38 La Cour d'arbitrage p. 39 Les instances internationales p. 41</p>
Inleiding	I n t r o d u c t i o n
Het kan ons elke dag overkomen : we liggen overhoop met iemand anders. Dat kan de buurman zijn, de werkgever of de overheid.	Chaque jour, chacun d'entre nous peut être confronté à un différend plus ou moins grave avec une autre personne, qu'il s'agisse de son voisin, de son employeur ou encore de l'administration.
We kunnen ook het slachtoffer worden van een diefstal, fysieke agressie of om het even welke andere inbreuk op onze rechten. We kunnen soms ook gevraagd worden om mee te werken aan de goede werking van het gerecht, als getuige of als lid in een jury van het Hof van Assisen.	Il peut arriver que nous soyons victimes d'un vol, d'une agression ou d'une quelconque autre atteinte à nos droits. À de multiples occasions, nous pouvons également être amenés à participer au bon fonctionnement de la Justice en étant, par exemple, appelés à témoigner ou en participant à un jury de cour d'assises.
Meer dan eens krijgen we te maken met het gerecht, een instantie die ons ten onrechte vrees inboezemt, omdat het gerecht ons allen aanbelangt.	Autant de situations qui nous amènent à franchir les portes d'un univers que beaucoup de citoyens appréhendent à tort et qui pourtant nous concerne tous: la Justice.
Deze brochure is uw leidraad door dit op het eerst gezicht ingewikkelde apparaat. Tezelfdertijd leert u ook uw rechten beter kennen en leert u ook hoe u ze kan afdwingen.	Cette brochure va vous permettre de mieux comprendre cette institution à l'abord parfois assez complexe et, ainsi, de mieux connaître vos droits et les moyens de les faire respecter.
Wat is de rol van een advocaat of van een procureur des Konings? Wat is het verschil tussen burgerlijk recht en strafrecht? Tussen een wanbedrijf en een misdaad? Wat betekent «in hoger beroep gaan»? Hoe verloopt een proces? Hoeveel bedragen de kosten? Een antwoord op deze en andere vragen krijgt u op de	Quel est le rôle d'un avocat ? D'un procureur du Roi ? Quelle est la différence entre le civil et le pénal ? Entre un crime et un délit ? Que signifie « interjeter appel » ? Comment se déroule un procès ? Combien cela coûte-t-il ? Qu'est-ce que la médiation ? Autant de questions et bien d'autres qui trouveront

volgende bladzijden.	une réponse dans les pages qui suivent.
Drie machten	T r o i s p o u v o i r s
De federale staat België bestaat uit drie machten die van elkaar gescheiden zijn : de wetgevende macht, de uitvoerende macht en de rechterlijke macht.	Trois pouvoirs séparés composent l'État fédéral : le pouvoir législatif, le pouvoir exécutif et le pouvoir judiciaire.
De wetgevende macht werkt de wetten uit, de uitvoerende macht zorgt voor de uitvoering ervan en de rechterlijke macht beslist over de juridische geschillen die ontstaan uit de toepassing van de wetten.	Le pouvoir législatif se charge d'élaborer les lois ; le pouvoir exécutif les met en pratique ; le pouvoir judiciaire tranche les contestations juridiques qui découlent de l'application de la loi.
De wetgevende macht bestaat uit de Koning, de Kamer van Volksvertegenwoordigers en de Senaat. Het parlement bestaat uit de Kamer (150 leden) en de Senaat (71 leden, plus de 3 kinderen van de koning, die van rechtswege senator zijn). De belangrijkste taak van het parlement is het maken van wetten en toezicht houden op het beleid van de uitvoerende macht (de regering).	Le pouvoir législatif est composé du Roi, de la Chambre et du Sénat. Le Parlement comprend la Chambre (150 membres) et le Sénat (71 membres ; les enfants du Roi peuvent eux aussi siéger au Sénat). Il a pour fonctions essentielles l'élaboration des lois et le contrôle politique de l'exécutif (le gouvernement).
De uitvoerende macht bestaat uit de Koning, de regering en een geheel van ambtenaren (de administratie) die de werking ervan garanderen. De leden van de regering (de ministers en staatssecretarissen) worden niet verkozen maar benoemd door de Koning.	Le pouvoir exécutif est composé du Roi, du gouvernement et d'un ensemble de fonctionnaires (l'administration) qui assurent son fonctionnement. Les membres du gouvernement (les ministres et les secrétaires d'État) ne sont pas élus mais nommés par le Roi.
De rechterlijke macht spreekt recht. Zij past met andere woorden het recht toe, zoals het strafrecht op personen die misdrijven plegen; ze doet ook uitspraak bij geschillen. Er is een onderscheid tussen de zittende magistratuur (de rechters in de hoven en de rechtbanken) en de staande magistratuur (ook wel het openbaar ministerie of het parket genoemd).	Le pouvoir judiciaire a pour mission de juger, c'est-à-dire de trancher les litiges par application du droit et notamment d'appliquer les lois pénales aux auteurs d'infractions. On distingue la magistrature assise (les juges dans les cours et tribunaux) et la magistrature debout (aussi appelée le ministère public ou le parquet).
Gemeenschappen, gewesten, provincies en gemeenten	Communautés, régions, provinces et communes
België is een federale staat die bestaat uit gemeenschappen en gewesten. Daarnaast is het Belgische grondgebied ingedeeld in provincies en gemeenten. Deze zijn op hun beurt bronnen van recht door de bevoegdheden die hen zijn toegekend in	La Belgique est un État fédéral composé de communautés et de régions. Le territoire est en outre subdivisé en provinces et en communes. Ces différentes entités sont également source de droit à leur niveau et dans les

<p>de grondwet en door bepaalde bijzondere wetten. Zo zijn de gemeenschappen onder andere bevoegd voor alles wat met cultuur en onderwijs te maken heeft; de gewesten voor het economisch beleid en milieubescherming. Om deze bevoegdheden uit te oefenen, beschikt elke gemeenschap en elk gewest over een raad. Zo kunnen de gemeenschappen en de gewesten decreten goedkeuren die daardoor kracht van wet krijgen. Hun regeringen moeten die dan ook toepassen.</p>	<p>compétences que leur accordent la Constitution et certaines lois spéciales. Ainsi, les communautés sont notamment compétentes en matière culturelle et pour l'enseignement tandis que les compétences des régions s'étendent entre autres à la politique économique et à la protection de l'environnement. Afin d'exercer ses compétences, chaque communauté et chaque région dispose d'un parlement. Les communautés et régions sont ainsi en mesure d'élaborer des lois qui, à leur niveau, sont appelées décrets ou, pour la région de Bruxelles-Capitale, ordonnances. Leur gouvernement est chargé de l'application de ces textes.</p>
<p>Op deze niveaus treden bijgevolg twee van de drie machten op: de wetgevende macht, uitgeoefend door de gemeenschaps- en de gewestraden en de uitvoerende macht, uitgeoefend door de regeringen van de gemeenschappen en de gewesten. De rechterlijke macht blijft evenwel een exclusieve federale bevoegdheid. De provincies en de gemeenten vaardigen op hun niveau ook reglementen en verordeningen uit over materies die tot hun bevoegdheid behoren, zoals de openbare veiligheid, vuilnisophaling, cultuur, provinciaal en gemeentelijk onderwijs.</p>	<p>On retrouve donc à ces niveaux deux des trois pouvoirs : le pouvoir législatif, exercé par les parlements communautaires et régionaux, et le pouvoir exécutif, exercé par les gouvernements communautaires et régionaux. La fonction judiciaire n'est pas divisée de la sorte : elle est organisée à l'échelle nationale. À leur niveau, les provinces et les communes édictent également des règlements et arrêtés dans les domaines relevant de leurs compétences, lesquelles vont de la sécurité publique à la voirie, ou encore de la culture à l'enseignement communal ou provincial.</p>
<p>DE GEWESTEN Het Vlaamse gewest Het Hoofdstedelijke gewest Het Waalse gewest</p>	<p>LES RÉGIONS La Région flamande La Région bruxelloise La Région wallonne</p>
<p>DE GEMEENSCHAPPEN De Vlaamse gemeenschap De Franse gemeenschap De Duitstalige gemeenschap</p>	<p>LES COMMUNAUTÉS la Communauté flamande la Communauté française la Communauté germanophone</p>
<p>Rechtsbronnen</p>	<p>S o u r c e s d u d r o i t</p>
<p>Het recht is een geheel van regels die de relaties tussen mensen regelt en ervoor zorgt dat zij in de gemeenschap in een harmonieuze verhouding met elkaar kunnen leven. Het recht maakt deel uit</p>	<p>Le droit est un ensemble de règles régissant les rapports entre les hommes et leur permettant de vivre en harmonie. Il fait partie intégrante de la vie en société et, au travers des lois et de la Justice, il est</p>

<p>van het maatschappelijk leven en garandeert stabiliteit door de wetten en het gerechtelijk apparaat. In eerste instantie dient rekening te worden gehouden met verbintenissen die België heeft aangegaan op internationaal niveau en die voor de burgers van ons land bepaalde rechten en verplichtingen met zich meebrengen. De basis voor ons rechtssysteem is de grondwet. Deze regelt de scheiding der machten en de wijze waarop de drie machten uitgeoefend worden. De grondwet geeft bovendien aan welke de fundamentele waarden binnen onze maatschappij zijn en welke de basisrechten zijn van de burgers. De wetten, in de ruime betekenis van het woord, maken het grootste deel van het recht uit. Zij worden gestemd door de volksvertegenwoordigers en de senatoren, of door de raden van de gemeenschappen, gewesten (decreten), provincies en gemeenten (reglementen). Elke burger wordt geacht de wetten te kennen en na te leven. Andere regels spruiten voort uit gewoonte (het geheel van plaatselijke gebruiken die ontstaan door de tijd heen), de rechtspraak (het geheel van beslissingen van de hoven en de rechtbanken), de rechtsleer (de inzichten van rechtsgeleerden) en de billijkheid (die een beroep doet op het gezond verstand, los van de geldende wetteksten).</p>	<p>le garant de sa stabilité. En première instance, il faut tenir compte des engagements que la Belgique a conclus au niveau européen et international. Ils engendrent certains droits et obligations pour les citoyens de notre pays. La loi fondamentale est appelée la Constitution. Elle règle la séparation des pouvoirs et les modalités d'exercice de ceux-ci ; elle énonce les valeurs de notre société et les droits fondamentaux des individus. Les lois, au sens large, que chaque citoyen est censé connaître et respecter, constituent la plus grande partie de ces règles. Elles sont votées par les députés et les sénateurs, ou par les parlements communautaires ou régionaux (décrets), ou encore par les conseils provinciaux ou communaux (règlements). D'autres règles reposent sur la coutume (l'ensemble des usages locaux consacrés par le temps), sur la jurisprudence (l'ensemble des décisions rendues par les juridictions), sur la doctrine (l'ensemble des opinions émises par les professionnels du droit), ou encore sur l'équité (qui fait appel au sens commun de la justice, indépendamment des textes en vigueur).</p>
<p>Voorbeelden van geschillen</p>	<p>Des exemples de conflit</p>
<p>Marie, die een appartement huurt, is sedert een paar maanden werkloos. Zij kan haar huur niet meer betalen. Haar huisbaas wil haar laten veroordelen tot betaling van de achterstallige huur en tot het verlaten van haar appartement. Marie wil uitstel van betaling.</p>	<p>Marie, qui est locataire de son appartement, a perdu son emploi il y a quelques mois. Elle n'est plus en mesure de payer son loyer. Le propriétaire de son logement veut obtenir sa condamnation à payer l'arriéré et à quitter les lieux. Marie souhaite pouvoir bénéficier d'un délai de paiement.</p>
<p>•Roger heeft al enkele glazen bier op wanneer hij achter het stuur kruipt. Hij negeert een rood licht en rijdt tegen de auto van Jeanine. De politie komt ter</p>	<p>•Armand a déjà bu quelques verres de bière quand il prend le volant de sa voiture. Il brûle un feu rouge et emboutit la voiture de Jeanine. La police, appelée</p>

<p>plaatse en maakt een proces-verbaal op. Jeanine wil dat Roger en zijn verzekeringsmaatschappij veroordeeld worden tot de terugbetaling van de herstellkosten van haar wagen.</p>	<p>sur les lieux, dresse un procès-verbal. Quant à Jeanine, elle veut obtenir la condamnation de Roger et de sa compagnie d'assurances à lui rembourser les frais de réparation de son véhicule.</p>
<p>•André, een zelfstandig taxichauffeur, heeft zijn belastingaangifte niet tijdig ingediend. De fiscus stuurt hem ambtshalve een aanslag van 5.000 €, verhoogd met een administratieve boete van 1.200 €. André wil bewijzen dat hij niet genoeg verdiend heeft om zoveel belastingen te moeten betalen en dat de boete moet vervallen omdat hij te goeder trouw handelde. Zijn klacht werd verworpen door de belastingambtenaar.</p>	<p>•André, chauffeur de taxi indépendant, a omis de rentrer sa déclaration d'impôts à temps. L'administration le taxe d'office et lui réclame 5 000 € d'impôts, augmentés d'une amende administrative de 1 200 €. André entend prouver qu'il n'a pas obtenu des revenus qui justifient l'application d'impôts aussi élevés et qu'en raison de sa bonne foi, l'amende doit être supprimée. Sa réclamation a été rejetée par le directeur des contributions.</p>
<p>•Michaël, 14 jaar oud, heeft Germaine overvallen en haar handtas gestolen. De politie heeft hem kunnen identificeren en oppakken. De advocaat van Germaine eist dat de lichamelijke schade die ze geleden heeft onderzocht wordt en dat Michaël en zijn ouders veroordeeld worden tot betaling van de schadevergoeding.</p>	<p>•Alex, 14 ans, a attaqué Françoise et lui a volé son sac. La police a réussi à l'identifier et à l'arrêter. L'avocat de Françoise demande qu'on évalue les dommages physiques qu'elle a subis et réclame la condamnation d'Alex et de ses parents au paiement de dommages et intérêts.</p>
<p>•Karel, kaderlid bij KVN, wordt betrappt door de personeelschef terwijl hij vakantieadressen aan het zoeken is op het internet. Hij wordt ontslagen wegens een ernstige fout. Karel betwist dat hij een ernstige fout heeft begaan en beweert dat het gebruik van het internet voor privé-doeleinden aanvaard is in de onderneming en dat hij nooit een waarschuwing heeft gekregen.</p>	<p>•Jean-Charles, cadre chez JCN, est surpris par le chef du personnel alors qu'il cherche sur Internet des adresses pour ses prochaines vacances. Il est aussitôt licencié pour faute grave. Jean-Charles conteste avoir commis une faute grave ; il affirme que l'accès privé à Internet est toléré dans l'entreprise et qu'il n'a jamais reçu d'avertissement.</p>
<p>•De vennootschap Bouwmaar, een bouwonderneming, heeft 50 ramen laten leveren door de vennootschap Verzicht. De ramen zijn slechts 2 mm dik in plaats van 4 mm. Bouwmaar merkt dit gebrek jammer genoeg slechts op nadat de ramen al geïnstalleerd zijn bij een klant. Verzicht eist de volledige betaling van de factuur, terwijl Bouwmaar een korting eist van 50 procent.</p>	<p>•La société Bâtitout, entreprise générale de construction, vient de se faire livrer 50 châssis par la société Aglagla. Les vitres, au lieu d'avoir 4 mm d'épaisseur, n'en ont que 2. Malheureusement, Bâtitout constate seulement le défaut de conformité après avoir placé les fenêtres chez son client. Aglagla réclame le paiement de la totalité de sa facture, tandis que Bâtitout exige une réduction de</p>

	moitié.
•Bart komt vroeger thuis van zijn zakenreis dan verwacht. Bij zijn thuiskomst treft hij zijn vrouw aan in het intieme gezelschap van René, zijn beste vriend. Hij verliest zijn koelbloedigheid en slaat zijn liefdesrivaal dood. Hierop geeft hij zichzelf aan bij de politie.	•Le voyage d'affaires de Martin se termine plus tôt que prévu. En rentrant chez lui, il tombe sur son épouse en délicate compagnie de Gilles, son meilleur ami. Son sang ne fait qu'un tour et il frappe mortellement son rival avant de se livrer à la police.
De strafrechtspraak legt personen die strafbare feiten hebben gepleegd sancties op, zoals voorzien in de wet. Dit kan een gevangenisstraf, een alternatieve straf of een geldboete zijn.	La justice pénale tend à infliger des peines, c'est-à-dire des sanctions, aux auteurs de comportements répréhensibles, et ce conformément aux dispositions de la loi. Il peut s'agir d'un emprisonnement, d'une peine alternative ou d'une amende.
De burgerlijke rechtspraak gaat vooral over privé-geschillen tussen mensen, m.a.w. conflicten waarbij de openbare orde niet onmiddellijk in het gedrang komt. Voorbeelden daarvan zijn het conflict tussen Marie en haar huisbaas en het conflict tussen de twee vennootschappen over de ramen.	La justice civile concerne essentiellement des litiges privés, autrement dit des conflits entre particuliers, ne mettant pas directement en cause l'ordre public. C'est le cas du conflit qui oppose Marie à son propriétaire ou encore du conflit entre les deux sociétés à propos des châssis.
Er zijn ook geschillen die niet tussen particulieren gaan en die evenmin de openbare orde raken. Dit is bijvoorbeeld zo bij fiscale geschillen, zoals in het geval van André.	Certaines affaires, qui ne mettent pas en cause l'ordre public, ne sont pas non plus des conflits entre particuliers. Il s'agit, entre autres, des litiges fiscaux, comme dans le cas d'André, le chauffeur de taxi.
Een aantal zaken hebben zowel met het burgerlijk recht als met het strafrecht te maken. In het voorbeeld van het verkeersongeval heeft de politierechtbank Robert veroordeeld tot de betaling van een geldboete en tot de intrekking van zijn rijbewijs (dit is een strafrechtelijke veroordeling). In hetzelfde vonnis wordt Robert veroordeeld tot het betalen van de herstellkosten aan Jeanines wagen (dit is een burgerrechtelijke veroordeling).	Certaines affaires touchent aussi bien au droit civil qu'au droit pénal. Dans notre exemple de l'accident de roulage, le tribunal de police a condamné Armand au paiement d'une amende et au retrait de son permis de conduire (condamnation pénale). Dans le même jugement, Armand est condamné à rembourser à Jeanine les frais de réparation de sa voiture (condamnation civile).
In het strafrecht bestaan drie soorten van misdrijven. In stijgende volgorde van ernst gaat het om overtredingen, wanbedrijven en misdaden	En droit pénal, on distingue trois types d'infractions. Il s'agit, par ordre croissant de gravité, des contraventions, des délits et des crimes.
•Een overtreding (bijvoorbeeld de meeste misdrijven in verband met het verkeersreglement) is strafbaar met een geldboete van ten hoogste 25 ♂ (te	•La contravention (la plupart des infractions au code de la route, par exemple) est passible d'une amende de maximum 25 ♂ (à multiplier par les

vermenigvuldigen met de opdecimen) en/of een gevangenisstraf van ten hoogste 7 dagen. Het is de politierechtbank die zich uitsprekt over overtredingen.	décimes additionnels) et/ou d'une peine de prison de 7 jours au maximum. Elle est jugée par le tribunal de police.
. •Een wanbedrijf (bijvoorbeeld een diefstal) is strafbaar met een geldboete van ten minste 26 ♂ (te vermenigvuldigen met de opdecimen) en/of een gevangenisstraf van 8 dagen of meer. Het is de correctionele rechtbank die uitspraak doet over wanbedrijven.	•Le délit (un vol, par exemple) est passible d'une amende d'au moins 26 ♂ (à multiplier par les décimes additionnels) et/ou d'une peine de prison de 8 jours ou plus. Il est jugé par le tribunal correctionnel.
•Een misdaad (bijvoorbeeld een moord) is strafbaar met een celstraf van minimum 5 jaar. Het Hof van Assisen doet uitspraak over misdaden.	•Le crime (un meurtre, par exemple) est passible d'une peine de prison de cinq ans ou plus. Il est jugé devant la cour d'assises.
Het onderscheid tussen deze verschillende soorten van misdrijven is belangrijk omdat aan de hand daarvan wordt bepaald voor welke rechtbank de betichte persoon moet verschijnen.	La distinction entre ces divers types d'infraction est importante car elle détermine le tribunal devant lequel l'auteur de l'infraction doit être poursuivi.
Opdecimen	Les décimes additionnels
Het systeem van de opdecimen bestaat erin een geldboete te verhogen met een in de wet voorziene coëfficiënt die regelmatig wordt aangepast aan de huidige waarde van het geld. Het bedrag van de opdecimen ligt nu vast op 40, d.w.z dat het bedrag van de geldboete met 40 moet worden vermenigvuldigd om te komen tot het werkelijk te betalen bedrag van de boete.	Le système des décimes additionnels permet de majorer l'amende prévue dans la loi en lui appliquant un coefficient légal qui est régulièrement adapté à la valeur actuelle de l'argent. Le montant des décimes additionnels est aujourd'hui fixé à 40, ce qui signifie que le montant de l'amende doit être multiplié par 40 pour obtenir le montant réel à payer.
Misdrijf op heterdaad	Le flagrant délit
Een misdrijf op heterdaad is een misdrijf dat wordt ontdekt op het ogenblik dat het wordt gepleegd.	Le flagrant délit désigne un délit où l'auteur est pris, intercepté ou surpris au moment où il commet son forfait.
Doodstraf	La peine de mort
De doodstraf is in 1996 in België afgeschaft. Voorheen werd ze al sedert ongeveer een eeuw niet meer toegepast, behalve voor misdrijven gepleegd tijdens de wereldoorlogen. Door gratie van de koning is de doodstraf omgezet in levenslange dwangarbeid.	En Belgique, la peine de mort a été abolie en 1996. Cependant, depuis environ un siècle, elle n'était plus appliquée — sauf pour des délits commis pendant les deux guerres mondiales. Elle était automatiquement commuée, via la grâce royale, en peine privative de liberté.
Wat is het verschil tussen burgerlijk recht en strafrecht?	Droit civil et droit pénal, quelle différence ?
In de loop van een proces treden tal van	Dans un procès, différents acteurs sont

personen op tijdens de verschillende stadia van een geding. In de hoven en de rechtbanken waar recht wordt gesproken ontmoeten we diverse personen, zoals een rechter, een procureur, een advocaat en een griffier. Zij zorgen voor de dagelijkse werking van het gerechtelijk apparaat.	amenés à intervenir à différents stades d'une affaire. Dans les cours et tribunaux où justice est ainsi rendue, on croise diverses personnes, comme le juge, le procureur, l'avocat ou encore le greffier. Autant d'acteurs qui permettent à la justice de fonctionner quotidiennement.
 <p>•De verdachte is de persoon die als de mogelijke dader van het strafbaar feit wordt beschouwd. Hij kan tijdens het gerechtelijk onderzoek tijdelijk van zijn vrijheid worden beroofd.</p>	<p>•Le suspect est la personne considérée comme l'auteur possible d'une infraction. Elle peut être momentanément privée de liberté dans le cadre de l'enquête.</p>
<p>•De inverdinkinggestelde is de persoon die voorwerp uitmaakt van een gerechtelijk onderzoek.</p>	<p>•L'inculpé est la personne qui fait l'objet d'une instruction judiciaire.</p>
<p>•De beklaagde is de verdachte die wordt verwezen naar een strafgerecht met uitzondering van het Hof van Assisen. Beklaagden zijn niet noodzakelijk schuldig aan de feiten waarvoor ze worden vervolgd. Zolang de feiten niet bewezen zijn, genieten ze van het vermoeden van onschuld.</p>	<p>•Le prévenu est l'inculpé renvoyé devant une juridiction pénale autre que la cour d'assises. Être prévenu ne signifie pas que l'on est coupable des faits pour lesquels on est poursuivi, eu égard à la présomption d'innocence qui ne sera éventuellement renversée que si les faits reprochés sont prouvés.</p>
<p>•De beschuldigde is de verdachte persoon die een misdaad ten laste wordt gelegd en die door de kamer van inbeschuldigingstelling van het hof van beroep wordt verwezen naar het Hof van Assisen.</p>	<p>•L'accusé est la personne inculpée à qui on impute un crime et qui se voit renvoyée devant la cour d'assises par la chambre des mises en accusation de la cour d'appel.</p>
<p>•De veroordeelde is de persoon die door een hof of een rechtbank schuldig wordt bevonden. Als na afloop van het proces blijkt dat de persoon de feiten die hem worden aangewreven, niet heeft gepleegd, wordt hij vrijgesproken.</p>	<p>•Le condamné est la personne reconnue coupable par un tribunal ou une cour. S'il apparaît en cours de procès que la personne n'a pas commis les faits qui lui sont reprochés, elle est acquittée.</p>
<p>•Het slachtoffer is de persoon (natuurlijk persoon of rechtspersoon*) van wie de rechten zijn geschonden en die dus schade heeft geleden. De schade is lichamelijke wanneer deze slaat op de fysieke integriteit van de persoon, materieel wanneer zij de goederen van het slachtoffer betreft, moreel wanneer deze de goede naam en eer van de persoon heeft aangetast. Wanneer de oorzaak van de schade een strafrechtelijke inbreuk is, kan het slachtoffer een klacht indienen en</p>	<p>•La victime est la personne (physique ou morale*) qui a subi une atteinte à ses droits, un préjudice. Celui-ci peut être corporel quand l'atteinte est portée à l'intégrité physique de la personne, matériel quand elle est portée à ses biens ou moral quand elle est portée à sa réputation ou son honneur. Lorsque le fait à l'origine du préjudice est une infraction pénale, la victime peut porter plainte, c'est-à-dire saisir la justice. Cette plainte peut être déposée auprès de la police ou</p>

•De inverd...

op die manier het gerecht inschakelen. De klacht kan worden ingediend bij de politie of bij de procureur des Konings.	du procureur du Roi
•De getuige is de persoon die is opgeroepen om onder eed te verklaren wat hij weet, gezien of gehoord heeft over een bepaald voorval. Elke burger is verplicht mee te helpen aan de goede werking van het gerecht en moet dan ook getuigen. Een moraliteitsgetuige is een getuige die geen verklaringen aflegt over de precieze feiten, maar over het karakter en het moreel gedrag van de persoon die hij kent.	•Le témoin est la personne appelée à témoigner sous serment pour rapporter ce qu'elle sait, ce qu'elle a vu ou entendu concernant un fait précis. Tout citoyen est tenu de participer au bon fonctionnement de la Justice et dès lors d'apporter son témoignage. Un témoin de moralité est un témoin qui ne dépose pas sur des faits précis mais sur le caractère et les mœurs d'une personne qu'il connaît.
•De gerechtelijk deskundige is een erkend specialist die wordt aangewezen door de rechtbanken om gegevens en toelichting te geven over vragen van technische aard zodat de rechter met kennis van zaken zijn beslissing kan nemen. Het gaat bijvoorbeeld over medische deskundigen, deskundigen uit de onroerende sector of wapendeskundigen.	•L'expert judiciaire est un spécialiste désigné par les tribunaux dans le but d'informer et d'éclairer le tribunal sur des questions d'ordre technique pour lui permettre de rendre sa décision en connaissance de cause. Il s'agit par exemple d'experts médicaux, d'experts immobiliers ou d'experts en balistique.
De verschillende actoren in een geding	Les acteurs du procès
•De onderzoeksrechter is de persoon die de leiding heeft over het gerechtelijk onderzoek. Het is zijn taak met de hulp van onderzoekers en deskundigen zoveel mogelijk informatie te verzamelen die nodig is om de waarheid aan het licht te brengen. Daartoe kan hij zowel de verdachte(n) als de eventuele getuige(n) oproepen voor ondervraging. Hij moet zowel bewijzen à charge als bewijzen à décharge* verzamelen. Hij is de enige die een bevel tot aanhouding of tot huiszoeking kan geven. Hij is volledig onafhankelijk in de uitoefening van zijn ambt. De onderzoeksrechter werkt dan wel bij de rechtbank van eerste aanleg, het is niet aan hem om te beslissen of de beklaagde veroordeeld of vrijgesproken wordt.	•Le juge d'instruction est celui qui « instruit » un dossier. Avec l'aide d'enquêteurs et d'experts, il s'agit pour lui de rassembler le plus possible d'informations nécessaires à la manifestation de la vérité. Pour ce faire, il peut entendre les inculpés et les éventuels témoins. Il doit rassembler des preuves tant à charge qu'à décharge*. Il est le seul à pouvoir délivrer un mandat d'arrêt ou un mandat de perquisition. Dans le cadre de l'exercice de sa fonction, il dispose d'une indépendance totale. Le juge d'instruction est toutefois membre du tribunal de première instance ; il ne lui appartient pas de décider de la condamnation ou de l'acquittement du prévenu et il ne devrait pas pouvoir siéger au procès durant lequel le prévenu est jugé.
•De procureur maakt deel uit van het parket en vertegenwoordigt de belangen van de samenleving. De procureur zal evengoed tussenkomen in een burgerlijk	•Le procureur fait partie du parquet*. Il représente les intérêts de la société. Le procureur du Roi intervient donc aussi dans un procès civil à partir du moment

<p>proces van zodra het de openbare orde aanbelangt (bv. in een geschil over het hoederecht over de kinderen). Ieder gerechtelijk arrondissement wordt geleid door een procureur des Konings, die wordt bijgestaan door eerste substituten en substituten. In een strafzaak zal het parket, nadat het op de hoogte is van de gepleegde feiten, het onderzoek leiden met behulp van officieren en agenten van de gerechtelijke politie. Hij komt ook tussen in het stadium van het onderzoek waar hij zorgt voor de uitwerking van de bevelen van de onderzoeksrechter. Op het proces is het ten slotte de procureur die voor de rechtbank de straf vordert*. In een burgerlijk geschil komt het openbaar ministerie tussen door middel van een vordering, een rechtsvordering* of een advies.</p>	<p>où l'ordre public est concerné (ex. : litige à propos de l'exercice de l'autorité parentale sur les enfants). Chaque parquet d'arrondissement judiciaire est chapeauté par un procureur du Roi, lui-même épaulé par des Premiers substituts et des substituts. Dans une affaire pénale, le parquet, une fois informé des faits reprochés, va diriger l'enquête avec l'aide des officiers et agents de police judiciaire. Il intervient aussi au stade de l'instruction où il veille à l'exécution des ordres du juge d'instruction. Enfin, au procès, c'est le procureur qui exerce l'action publique devant le juge*. Dans un litige civil, le ministère public intervient par voie d'action, de réquisition* ou d'avis.</p>
<p>•In elke rechtbank is er een griffie, eigenlijk een secretariaat. De griffier, die de hoedanigheid van een openbaar ambtenaar heeft, houdt zich bezig met administratieve taken. Tijdens de zittingen maakt hij aantekeningen van alles wat er wordt gezegd. Hij is verantwoordelijk voor de procedurestukken* en de verslagen. Zonder zijn handtekening heeft een vonnis geen enkele rechtsgeldigheid. Hij houdt zich ook bezig met de organisatie van de zittingen en houdt de algemene rol bij, dat is het register waarin alle dossiers die aan een rechtbank worden voorgelegd in chronologische volgorde worden opgetekend.</p>	<p>•Dans chaque tribunal, il y a un greffe, en d'autres termes un secrétariat. Le greffier, qui a la qualité d'officier public, s'occupe de tâches administratives. Durant les audiences, il prend note de tout ce qui a été dit. Il est le garant des pièces et des actes de procédure*. Sans sa signature, un jugement rendu n'a aucune valeur. Il s'occupe de l'organisation des audiences. Il gère aussi ce qu'on appelle le rôle général, c'est-à-dire le registre où sont notés chronologiquement les dossiers soumis à un tribunal.</p>
<p>•De rechtzoekende is de persoon die voor de rechtbank of het hof eist dat zijn rechten worden nageleefd. In een strafproces verwijst het begrip burgerlijke partij naar het slachtoffer van een misdrijf dat in een geding tussenkomt om een schadeloosstelling te bekomen. In een burgerlijk geding is er sprake van de eiser, die het initiatief neemt tot het proces en de verweerder, tegen wie de vordering is</p>	<p>•Le justiciable est la personne dont les droits vont être réglés par les cours et les tribunaux. Dans un procès pénal, la partie civile désigne la victime d'une infraction qui intervient en vue d'obtenir son indemnisation. Dans un procès civil, on parlera du demandeur (celui qui prend l'initiative du procès) et du défendeur (celui contre qui l'action est dirigée).</p>

gericht.	
<p>Natuurlijk persoon en rechtspersoon Ieder van ons is een natuurlijk persoon, terwijl een rechtspersoon een puur juridische entiteit is (vb. een onderneming, een vzw, enz.). Deze twee categorieën van personen kunnen het slachtoffer, maar ook de dader zijn van een strafbaar feit. Ook een rechtspersoon kan bijgevolg strafrechterlijk en/of burgerrechterlijk aansprakelijk worden gesteld.</p> <p>Gerechtigd onderzoek à charge en à décharge Bij het verrichten van zijn onderzoek mag de onderzoeksrechter niet eenzijdig te werk gaan. Hij is verplicht alle nuttige inlichtingen te verzamelen, zowel gegevens die ongunstig zijn voor de verdachte (à charge) als gegevens die in zijn voordeel pleiten (à décharge).</p>	<p>Personne physique et personne morale Une personne physique est un être humain alors qu'une personne morale est une entité purement juridique (société anonyme, ASBL, etc.) Ces deux catégories de personnes peuvent être victimes d'une infraction mais elles peuvent également être l'auteur d'une infraction. Une personne morale peut donc elle aussi être tenue pour pénalement et/ou civilement responsable. Instruire à charge et à décharge Lors d'une instruction, le juge d'instruction ne peut pas travailler de manière unilatérale. Il a pour obligation de réunir tous les éléments utiles, tant ceux qui sont défavorables à la personne suspectée (à charge) que ceux qui plaident en sa faveur (à décharge).</p>
<p>Parket</p> <p>Voor de oorsprong van dit woord moeten we teruggaan naar de 14de eeuw. In die tijd was het parket de benaming voor de zittingszaal waar magistraten en advocaten samen rechtstonden. Vandaag is het parket de rechterlijke autoriteit die in naam van de maatschappij voor de rechtbank vordert.</p>	<p>Parquet</p> <p>L'origine de ce mot remonte au XIVe siècle. À l'époque, il désignait l'endroit d'une salle d'audience où se regroupaient debout magistrats et avocats. Il désigne aujourd'hui l'autorité judiciaire qui requiert au nom de la société devant le tribunal.</p>
<p>•De gerechtsdeurwaarder houdt zich bezig met betekeningen, hij brengt met andere woorden iemand officieel op de hoogte van een bepaalde mededeling. Hij is eveneens belast met de uitvoering van inbeslagnemingen, wanneer een vonnis tot betaling van een bepaalde som niet spontaan wordt uitgevoerd en er bijgevolg dwang moet worden uitgevoerd om de som te kunnen innen.</p>	<p>• L'huissier de justice fait des significations. Autrement dit, il porte officiellement une information à la connaissance de quelqu'un. Il est également chargé de l'exécution des jugements, en particulier des saisies lorsqu'un jugement ordonnant le paiement d'une certaine somme n'est pas exécuté spontanément et qu'il faut par conséquent utiliser la contrainte pour pouvoir percevoir cette somme.</p>
<p>•De advocaat adviseert, vertegenwoordigt en verdedigt zijn cliënt. Hoewel een persoon veelal zelf voor zijn verdediging mag instaan, is het vaak voordeliger een beroep te doen op de diensten van een advocaat. De keuze van een advocaat is</p>	<p>•L'avocat conseille, représente et défend son client. Bien que l'on puisse défendre seul ses intérêts, il y a souvent avantage à s'adjoindre les services d'un avocat. Le choix de l'avocat est entièrement libre, sauf devant la Cour de cassation et</p>

<p>volledig vrij. Hij verdedigt zijn cliënt zonder het noodzakelijkerwijze met hem eens te zijn. Alle advocaten zijn lid van een Orde, waarvan er een is per gerechtelijk arrondissement onder het gezag van de stafhouder. Wanneer een advocaat een fout begaat kan de cliënt tegen hem klacht indienen bij de stafhouder. De stafhouder zorgt er ook voor dat een advocaat wordt aangesteld wanneer niemand de verdediging van de betrokken beklaagde of beschuldigde op zich wil nemen. De Vlaamse balies zijn verenigd in de Orde van de Vlaamse Balies, de Franstalige en Duitstalige in de Orde des barreaux francophones et germanophones.</p>	<p>quelques exceptions. Il défend son client sans nécessairement partager ses opinions. Les avocats appartiennent à un ordre — un par arrondissement judiciaire — à la tête duquel se trouve le bâtonnier. Lorsqu'un avocat commet une faute, c'est auprès du bâtonnier que le client peut porter plainte. C'est aussi le bâtonnier qui commet d'office un avocat à un prévenu ou un accusé dont personne ne veut prendre la défense. Les barreaux néerlandophones sont réunis au sein de l'Orde van de Vlaamse Balies tandis que l'Ordre des barreaux francophones et germanophone rassemble les barreaux francophones et le barreau germanophone.</p>
<p>Strafvordering De strafvordering is het initiatief waarbij de strafvervolgning van de verdachte persoon wordt ingezet.</p>	<p>Action publique L'action publique est l'initiative par laquelle la poursuite pénale est entamée à l'encontre du suspect.</p>
<p>Vordering en rechtsvordering In bepaalde burgerlijke aangelegenheden stelt het openbaar ministerie een vordering in, waardoor hij een partij wordt in het geding. Hij stelt een rechtsvordering in wanneer hij ambtshalve of op verzoek van de rechter onderzoeksdaden laat uitvoeren.</p>	<p>Action et réquisition Dans certaines matières civiles, le ministère public procède par voie d'action et devient ainsi partie au procès. Le ministère public requiert lorsqu'il procède à des devoirs d'instruction, d'initiative ou</p>
<p>Rechtspleging De rechtspleging is het geheel van regels die bepalen hoe een gerechtelijk onderzoek of een proces moeten worden georganiseerd. Zij zijn van dwingende aard en moeten dus worden nageleefd. Ze waarborgen dan ook het goede verloop van een rechtszaak.</p>	<p>Procédure C'est l'ensemble des règles qui organisent le déroulement d'une instruction ou d'un procès. Ces règles sont impératives (on est obligé de les suivre) et garantissent le bon déroulement d'un procès. à la demande du juge.</p>
<p>De proceduristukken zijn de stukken die onder andere de mogelijkheid bieden een zaak bij een rechtbank in te leiden, zoals een verzoekschrift of een dagvaarding.</p>	<p>Les actes de procédure sont des documents qui, entre autres, permettent d'introduire une affaire devant une juridiction (une requête ou une citation par exemple).</p>
<p>Hoe verloopt een proces?</p>	<p>Comment se déroule un procès ?</p>
<p>Of het nu een burgerlijk of een strafrechtelijk proces is, de zittingszaal ziet er telkens ongeveer gelijkaardig uit.</p>	<p>Qu'il s'agisse d'un procès civil ou pénal, le décor d'une salle d'audience est à peu près le même. La salle s'ouvre sur les</p>

<p>Aan de ingang van de zaal zijn er de banken voor het publiek en daarvoor bevindt zich een verhoog waarop de magistraten plaatsnemen : in het midden zie je de zittende magistratuur (de rechter(s)) en de griffier, links zit de parketmagistraat en rechts de zittingsgriffier. De eerste banken zijn voorbehouden aan de pleiters (de advocaten of de personen die zichzelf verdedigen).</p>	<p>rangées de bancs réservés au public, face à une estrade où prennent place les magistrats : au centre, le ou les magistrats du siège (le ou les juges), à gauche, le magistrat du parquet, et à droite, le greffier d'audience. Les premiers bancs sont réservés aux plaideurs (les avocats ou les personnes qui se défendent elles-mêmes).</p>
<p>Het verloop van het geding varieert evenwel naargelang de aard van het rechtscollege. In een burgerlijke geding worden de partijen en hun advocaten opgeroepen bij aanvang van de zitting. Meestal bepalen beide partijen in gezamenlijk overleg het tijdstip wanneer ze voor de rechter zullen verschijnen. Wanneer hun zaak voorkomt, krijgt eerst de eiser het woord, daarna de verdedigende partij. Als het openbaar ministerie wordt opgeroepen om zijn mening te geven, bijvoorbeeld in geval van een echtscheiding of in een geschil over het hoederecht over de kinderen, komt deze als laatste aan het woord. Hierna neemt de rechter de zaak in beraad, wat betekent dat hij zijn beslissing in de zaak voorbereidt op grond van de procedurestukken, de dossiers die door de partijen zijn neergelegd en de mondelinge debatten.</p>	<p>Le déroulement d'un procès, en revanche, varie selon le type de juridiction. Dans un procès civil, les parties et leurs avocats sont convoqués dès le début de l'audience. Généralement, les adversaires fixent de commun accord l'heure à laquelle ils se retrouveront à la barre, devant le tribunal. Lorsque leur affaire est appelée, la parole est d'abord donnée au demandeur puis au défendeur. Lorsque le ministère public est appelé à donner son avis — par exemple en cas de procédure de divorce ou de litige relatif à l'exercice de l'autorité parentale —, il s'exprime en dernier lieu. Le juge met ensuite l'affaire en délibéré, ce qui signifie qu'il rendra sa décision à la lumière des actes de procédure, des dossiers déposés par les parties et des débats oraux tenus devant lui.</p>
<p>Een strafzaak verloopt enigszins anders : de burgerlijke partij, als er een is, neemt als eerste het woord, dan vordert het openbaar ministerie de straf en pas daarna wordt het woord gegeven aan de verdediging, de advocaat van de beklaagde of de beschuldigde. De beklaagde of beschuldigde wordt opgeroepen om persoonlijk te verschijnen. Tijdens de zogenaamde «behandeling op de terechtzitting» wordt de beklaagde door de rechter(s) ondervraagd en worden eventuele getuigen gehoord. Het openbaar</p>	<p>Un procès pénal se déroule quelque peu différemment : la partie civile, s'il y en a une, prend la parole en premier, le magistrat du ministère public requiert ensuite, après quoi seulement la parole est donnée à la défense, autrement dit à l'avocat du prévenu ou de l'accusé. Le prévenu ou l'accusé est appelé à comparaître personnellement. Au cours de ce que l'on appelle « l'instruction à l'audience », le tribunal interroge le prévenu et entend les éventuels témoins. Le ministère public, qui représente les</p>

<p>ministerie, dat de belangen van de maatschappij vertegenwoordigt en bijgevolg een belangrijke rol speelt bij de vervolging, moet steeds vorderen. De laatste fase van de procedure voor de rechtbank zijn de mondelinge uiteenzettingen. Voordien hebben de pleiters veelal hun argumenten reeds schriftelijk uitgewisseld door middel van conclusies en hebben zij elkaar hun dossier voorgelegd, meer bepaald de stukken waarop zij het standpunt van hun cliënt baseren. De uitwisseling van conclusies komt veel vaker voor in burgerlijke zaken dan in strafzaken. Nadat de zaak in beraad is genomen, spreekt de rechtbank een vonnis uit. De Grondwet verplicht de rechter om zijn uitspraak te motiveren: hij moet de redenen die aan basis van zijn beslissing liggen meedelen en antwoorden op de conclusies die de advocaten van beide partijen hebben neergelegd. In een burgerlijk geding mag de rechter zich niet uitspreken over zaken die hem niet door de partijen zijn gevraagd. In een strafproces spreekt de rechter zich uit over de schuld van de beklaagde of de beschuldigde, spreekt hem vrij of past maatregelen op hem toe, zoals bijvoorbeeld de opschorting* van de uitspraak of het uitstel van de strafuitvoering*.</p>	<p>intérêts de la société et qui, à ce titre, joue un rôle essentiel dans la mise en œuvre des poursuites, est toujours tenu de requérir. Les débats oraux constituent l'avant-dernière phase de la procédure devant le tribunal, tant en matière civile que pénale. Les plaideurs ont habituellement déjà échangé leurs arguments auparavant par écrit par la voie de conclusions et se sont communiqué leurs dossiers, c'est-à-dire les pièces sur lesquelles ils fondent le point de vue de leur client. L'échange des conclusions est nettement plus fréquent en matière civile qu'en matière pénale. Après avoir mis la cause en délibéré, le tribunal rend son jugement. La Constitution impose au juge de motiver son jugement : il est obligé d'indiquer les raisons qui sont à la base de sa décision et de répondre aux conclusions que les avocats des deux parties ont déposées. S'agissant d'un procès civil, le juge ne peut aller au-delà de ce qui lui est demandé par les parties. Lorsqu'il s'agit de poursuites pénales, le juge se prononce sur la culpabilité du prévenu ou de l'accusé et le condamne, l'acquitte ou encore lui applique des mesures telles que la suspension du prononcé* ou le sursis à l'exécution des peines*.</p>
<p>Conclusies</p>	<p>Conclusions</p>
<p>Conclusies zijn schriftelijke aantekeningen die aan de ene kant bestaan uit een uiteenzetting van de eisen van de partijen aan de rechtbank (dat is het beschikkend gedeelte van de conclusies) en aan de andere kant uit argumenten om die eisen te staven (dat zijn de motieven van de conclusies). De motieven bestaan uit een uiteenzetting van de feiten en de rechtsgronden die de advocaten aanvoeren om de zaak van hun cliënt te pleiten.</p>	<p>Ce sont les notes écrites contenant d'une part le compte rendu succinct des demandes adressées par les plaideurs au tribunal (le dispositif des conclusions) et d'autre part les arguments à l'appui des ces demandes (les motifs des conclusions). Les motifs comportent l'exposé des faits et les moyens de droit que les avocats invoquent en vue de plaider la cause de leur client.</p>
<p>Opschorting en uitstel</p>	<p>Suspension et sursis</p>
<p>Opschorting van uitspraak betekent dat de</p>	<p>Il y a suspension du prononcé lorsque,</p>

<p>rechter erkent dat de verdachte zich schuldig heeft gemaakt aan de feiten die hem ten laste worden gelegd, maar dat hij de schuldvraag vertrouwelijk wil houden, om de aanpassing van de betrokkene in de samenleving niet te bemoeilijken. Er komt dus geen vermelding op het strafblad. Bij een veroordeling met uitstel van strafuitvoering daarentegen erkent de rechter de schuld, spreekt die ook uit en legt hij ook een straf op; alleen wordt de straf niet uitgevoerd.</p>	<p>ayant reconnu la culpabilité du prévenu concernant les infractions qui lui sont reprochées, le juge estime qu'il est préférable, dans l'intérêt du reclassement social du prévenu, que sa culpabilité reste confidentielle. Celle-ci ne sera donc pas mentionnée dans le casier judiciaire. Dans le cas d'une condamnation avec sursis à l'exécution de la peine, en revanche, le juge, reconnaissant la culpabilité, la prononce effectivement et inflige également une peine qui ne sera toutefois pas exécutée.</p>
<p>Een andere kenmerk van de strafprocedure is dat een strafdossier gewoonlijk veel meer bewijsstukken bevat dan een burgerlijk dossier. Tijdens het opsporingsonderzoek van het parket en het gerechtelijk onderzoek stellen officieren van de gerechtelijke politie tal van processen- verbaal op. Ze bevatten verklaringen van de beklaagde(n), de burgerlijke partij(en) en de getuige(n), alsook van de confrontatieverslagen en vaststellingen van de politiediensten. Dit geheel, vormt samen met het strafregister van de beklaagde het dossier, dat de pleiters op de griffie kunnen inkijken voor ze de conclusies en de mondelinge debatten voorbereiden. In burgerlijke zaken beschikken de partijen veelal niet over zoveel bewijsmateriaal. Ze zijn meestal aangewezen op zichzelf om overtuigingsstukken te bemachtigen. Het dossier bevat dan ook meestal enkel wat de partijen zelf hebben ingediend. Als zij zich willen steunen op een getuigenverklaring of een deskundigenverslag, moeten ze vooraf de rechter om zo'n onderzoeksmaatregel verzoeken. In een assisenprocedure, die enkel wordt toegepast voor de zwaarste misdrijven, zijn het geen beroepsmagistraten, maar is het een volksjury die zich uitspreekt over de schuld of de onschuld van de</p>	<p>Autre particularité de la procédure pénale : un dossier pénal contient habituellement beaucoup plus de pièces justificatives qu'un dossier civil. Dans le cadre de l'information par le parquet ou de l'instruction, les officiers de police judiciaire établissent un grand nombre de procès-verbaux. Ils contiennent les comptes rendus d'audition des prévenus, des parties civiles, des témoins, ainsi que les rapports de confrontation et autres rapports et constatations des services de police. Lorsqu'on y ajoute le casier judiciaire du prévenu et toutes les autres pièces du procès, le tout constitue le dossier de l'affaire, dont les plaideurs peuvent prendre connaissance au greffe avant d'établir leurs conclusions et de participer aux débats oraux. En matière civile, les parties au procès ne disposent pas de preuves collectées d'office par les autorités. Elles ne peuvent généralement compter que sur elles-mêmes pour se procurer des pièces à conviction. Par conséquent, le dossier ne comporte généralement que ce que les parties ont elles-mêmes déposé. Lorsqu'elles souhaitent s'appuyer sur les déclarations d'un témoin ou sur un rapport d'expertise, elles doivent préalablement obtenir du juge que soit ordonnée une telle mesure d'instruction.</p>

beschuldigde.	
Probation	Probation
<p>Bij zowel opschorting als uitstel onderwerpt de veroordeelde zich aan een proefperiode waarbinnen hij zich goed moet gedragen; pas daarna wordt de opschorting of het uitstel definitief. Soms verbindt de rechter voorwaarden aan de opschorting en het uitstel, dat zijn dan de probatievoorwaarden. Deze voorwaarden kunnen bestaan uit dienstverlening (vb. vrijwilligerswerk), het volgen van een opleiding, een therapie of een ontwenningsskuur. In dat geval spreekt men van probatieopschorting of probatieuitstel.</p>	<p>Dans les deux cas, le condamné sera soumis à un délai d'épreuve au cours duquel il devra bien se comporter et au terme duquel la suspension ou le sursis sera définitif. Parfois, le juge rattache des conditions à la suspension ou au sursis, lesquelles sont alors appelées les conditions de probation. Ces conditions peuvent consister à effectuer un travail d'intérêt général (ex. : exécution d'un travail bénévole), suivre une formation, une thérapie ou une cure de désintoxication. On parle alors de suspension probatoire ou de sursis probatoire.</p>
<p>Bij de aanvang van een assisenproces zitten de leden van de jury, de gezwoorenen, op een bank tegenover de beklaagdenbank. De voorzitter van het hof wordt bijgestaan door twee andere beroepsmagistraten en een griffier. Naast hen zit een lid van het openbaar ministerie die de belangen van de maatschappij vertegenwoordigt en de straf vordert. De eventuele bewijsstukken (wapen van de misdaad, dossier, enz.) liggen op een tafel. De advocaat van de beschuldigde zit vlak voor het openbaar ministerie en de advocaat van de burgerlijke partij iets verder, maar steeds in de nabijheid van de beklaagdenbank.</p>	<p>Au cours d'un procès d'assises, réservé aux affaires pénales les plus graves, c'est un jury populaire, et non des magistrats professionnels, qui se prononce sur la culpabilité ou l'innocence de l'accusé. Le jour de l'ouverture du procès, les membres du jury — les jurés — prennent place face au banc des accusés. Le président de la cour est assisté par deux autres magistrats professionnels et par un greffier. À leur côté siège un membre du ministère public, qui représente les intérêts de la société. C'est lui qui prononcera le réquisitoire. Les éventuelles pièces à conviction (arme du crime, documents, etc.) sont disposées sur une table. L'avocat de l'accusé prend place juste devant le ministère public alors que les avocats des parties civiles s'installent un peu plus loin mais toujours à proximité du banc des accusés.</p>
<p>Het assisenproces begint met het voorlezen van de akte van beschuldiging; dat is een samenvatting van het onderzoek en bestaat uit de belangrijkste gegevens die zijn verzameld tijdens het gerechtelijk onderzoek. Vervolgens worden de getuigen verhoord. Daarna worden de personen gehoord die betrokken waren bij</p>	<p>Le procès débute par la lecture de l'acte d'accusation, synthèse de l'enquête regroupant les principaux éléments recueillis pendant l'instruction, et se poursuit ensuite par l'audition des témoins. On entend ensuite ceux qui ont participé à l'instruction : le juge d'instruction, les experts, les enquêteurs,</p>

<p>het gerechtelijk onderzoek: de onderzoeksrechter, de deskundigen, de onderzoekers, enz. Op elk ogenblik kan de voorzitter aan elk van hen vragen stellen. Zo kunnen de gezworenen, die geen inzage hebben gehad in het dossier, zich een eigen mening vormen. Zodra dit luik is afgewerkt, vordert het openbaar ministerie en houden de advocaten hun pleidooi. Ook de beschuldigde krijgt het woord. Hij antwoordt op de vragen van de voorzitter, geeft uitleg over wat is gebeurd en kan zijn onschuld bewijzen. Zodra de debatten zijn gesloten, trekken de gezworenen zich terug om een antwoord voor te bereiden op de vragen van de voorzitter: is de beschuldigde schuldig, heeft hij gehandeld met voorbedachten rade, zijn er verzachtende omstandigheden? Na beraadslaging komen de juryleden de zittingszaal weer binnen en delen hun antwoorden mee. Als de jury de beschuldigde schuldig acht, trekken de voorzitter en de twee andere rechters zich terug achter gesloten deuren om te bepalen welke straf zal worden opgelegd.</p>	<p>etc. À tout moment, le président de la cour peut poser des questions aux uns et aux autres. Ces auditions doivent permettre aux jurés, qui n'ont aucune connaissance préalable du dossier, de se forger une opinion. Une fois ce volet clos, l'avocat général requiert et les avocats entament leur plaidoirie. L'accusé a aussi la parole. Il répond aux questions du président, s'explique sur les faits et peut aussi plaider son innocence. Les débats terminés, les jurés se retirent pour répondre aux questions que leur pose le président : l'accusé est-il coupable ? a-t-il agi avec préméditation ? bénéficie-t-il de circonstances atténuantes ? Après délibération, ils regagnent la salle d'audience et communiquent leurs réponses. Si l'accusé est reconnu coupable par le jury, le président et les deux autres magistrats se retirent avec le jury à huis clos en vue de déterminer ensemble quelle peine sera infligée.</p>
<p>Kostprijs van de rechtsbedeling</p>	<p>Le prix de la Justice</p>
<p>De rechtsbedeling is niet kosteloos. Zowel in burgerlijke zaken als in strafzaken draagt ieder een deel van de kosten. Vaak is een advocaat onontbeerlijk. Het ereloon van de advocaat moet steeds door de cliënt worden betaald, ook als hij het proces wint. De gerechtskosten (vb. kosten van de deurwaarder, deskundigenonderzoeken, griffiekosten) en in burgerlijke zaken ook de proceskosten, zijn evenwel ten laste van de verliezende partij. Die kosten kunnen tot in de tienduizenden frank oplopen. Wie zich om financiële redenen geen advocaat kan veroorloven, kan een beroep doen op de diensten van een bureau voor rechtsbijstand die zijn dossier zal behartigen. Deze bijstand is gratis of</p>	<p>L'administration de la Justice n'est pas gratuite. Tant dans un procès civil que pénal, il existe une série de frais à assumer par chacune des parties. Le recours aux services d'un avocat se révèle souvent indispensable. Les honoraires de l'avocat sont en principe dus par le client, même si le procès est gagné, mais les exceptions à cette règle sont de plus en plus nombreuses. En revanche, les frais de justice (frais d'huissiers, d'expertise, de greffe, etc.) et, en matière civile, l'indemnité de procédure, sont supportés par la partie perdante. Ils peuvent atteindre plusieurs milliers d'euros, surtout lorsqu'une expertise a été ordonnée. Tout justiciable n'ayant pas les moyens financiers de s'offrir les services</p>

<p>wordt gedeeltelijk ten laste genomen. In sommige gevallen kan hij ook kosteloos een beroep doen op een gerechtsdeurwaarder van wie de staat dan het ereloon uitbetaalt. Hiervoor moet een verzoek tot rechtsbijstand worden ingediend bij de rechtbank die bevoegd is om het geschil te behandelen. Sommige verzekeringen bieden ook een rechtsbijstand die de kosten van het proces dekt. Verzekeringsmaatschappijen bieden vaak rechtsbescherming aan voor verschillende soorten geschillen, zoals tussen huurder en eigenaar, werkgever en werknemer, of bij consumentengeschillen. Zo'n verzekering maakt vaak deel uit van een burgerlijke aansprakelijkheidsverzekering of zelfs van een autoverzekering.</p>	<p>d'un avocat peut recourir aux services d'un bureau d'assistance judiciaire, qui défendra son dossier. Cette assistance est gratuite ou partiellement prise en charge. Dans certains cas, il peut aussi faire intervenir sans frais un huissier de justice, dont les honoraires sont alors pris en charge par l'État. À cet effet, la demande d'assistance judiciaire doit être introduite devant le tribunal compétent pour traiter le litige. Il est parfois possible d'éviter la prise en charge personnelle des frais de défense en souscrivant des assurances. Les compagnies proposent souvent une protection juridique couvrant certains type de litiges comme les différends entre propriétaire et locataire, employeur et employé ou pour tout ce qui a trait à la consommation. Cette assurance est souvent comprise dans l'assurance responsabilité civile ou même dans l'assurance automobile.</p>
<p>Bemiddeling, een doeltreffend alternatief om conflicten op te lossen</p>	<p>La médiation, une alternative efficace pour la résolution des conflits</p>
<p>Krachtens een wet van februari 2005 kunnen de partijen in een burgerlijk geding een procedure van bemiddeling instellen. In dat kader doen de partijen een beroep op een bemiddelaar, een neutrale en onafhankelijke derde, die zal pogen hun standpunten te verzoenen. Dit volledig vrijwillige stelsel verschilt grondig van de geschillenprocedure, want alle partijen proberen samen een oplossing te zoeken die voor iedereen past. Het stelsel loopt uit op de ondertekening van een bemiddelingsakkoord waarover de partijen overeenstemming hebben bereikt. Het gaat om een win-winsituatie, wat dus betekent dat er geen winnaars en geen verliezers zijn. Controle door een rechter is overigens nog steeds mogelijk ingeval een partij het akkoord uitvoerbaar wenst te laten verklaren omdat een van de partijen het niet zou naleven. In de</p>	<p>Une loi de février 2005 prévoit la possibilité pour les parties à un procès civil d'entamer une procédure de médiation. Dans ce cadre, les parties ont recours à un médiateur, un tiers neutre et indépendant, qui tentera de concilier leurs points de vue. Ce type de processus, entièrement volontaire, diffère fondamentalement de la procédure contentieuse, puisqu'ici les parties tentent ensemble de trouver une solution qui convienne à chacune d'entre elles. Ce processus débouche sur la signature d'un accord, convenu entre les parties. Il s'agit alors d'une solution « win-win », c'est à dire qu'il n'y a ni perdant ni gagnant. Un contrôle du juge est par ailleurs toujours possible si une partie souhaite faire exécuter l'accord par la force dans le cas où l'une des parties ne le respecterait pas. En pratique, il sera possible de faire appel à des médiateurs agréés par une</p>

<p>praktijk zal op de erkende bemiddelaars een beroep kunnen worden gedaan door een federale bemiddelingscommissie die is samengesteld uit bemiddelaars die actief zijn in diverse rechtstakken (familierecht, sociaal recht, burgerlijk recht en handelsrecht).</p>	<p>commission fédérale de médiation, composée elle-même de médiateurs actifs dans différentes branches du droit (droit de la famille, droit social, droit civil et commercial).</p>
<p>De justitiehuisen</p>	<p>Les maisons de justice</p>
<p>Daarnaast spelen de justitiehuisen een belangrijke rol bij de opvang van de slachtoffers. Ze geven het slachtoffer informatie over het verloop van het proces en geven bijstand wanneer het slachtoffer het dossier wil inzien en begeleiden hem tijdens de openbare terechtzitting. Ons land telt momenteel 28 justitiehuisen (13 in Vlaanderen, 13 in Wallonië en 2 in Brussel). Adressen van Justitiehuisen Justitiehuis Antwerpen Kipdorp 44-46 - 2000 ANTWERPEN Tel: 03 206 96 20 Justitiehuis Brugge Predikherenrei 4 - 8000 BRUGGE Tel: 050 44 76 00 Justitiehuis Brussel J. Dillensplein 1 - 1060 BRUSSEL Tel: 02 535 91 00 Justitiehuis Dendermonde Zwarte Zustersstraat 8 - 9200 DENDERMONDE Tel: 052 25 05 20 Justitiehuis Gent Cataloniëstraat 6-9 - 9000 GENT Tel: 09 269 62 20 Justitiehuis Hasselt Maagdendries 3 - 3500 HASSELT Tel: 011 29 50 40 Justitiehuis Ieper R. Colaertplein 31 - 8900 IEPEL Tel: 057 22 71 70 Justitiehuis Kortrijk Burgemeester Nolfstraat 51 - 8500 KORTRIJK Tel: 056 26 06 31</p>	<p>Outre ces tâches, les maisons de justice jouent un rôle important dans l'accueil des victimes. Elles proposent à la victime des informations sur le déroulement du procès, une assistance pour consulter le dossier et un accompagnement pendant l'audience publique. Il y a actuellement 28 maisons de justice dans notre pays (13 en Wallonie, 13 en Flandre et 2 à Bruxelles). Adresses des maisons de justice: Maison de justice d'Arlon Avenue de la Gare 59 - 6700 ARLON Tél. : 063 42 02 80 Maison de justice de Bruxelles Place J. - Dillens 1 - 1060 BRUXELLES Tél. : 02 535 92 11 Maison de justice de Charleroi Rue Basslé 23-25 - 6000 CHARLEROI Tél. : 071 23 04 20 Maison de justice de Dinant Rue de Maibes 5 - 5500 DINANT Tél. : 082 21 38 00 Maison de justice d'Eupen Aachenerstrasse 62 - 4700 EUPEN Tél. : 087 59 46 00 Maison de justice de Huy Rue Rioul 22 - 4500 HUY Tél. : 085 71 04 60 Bâtiment annexe : Rue Rioul 6 - 4500 HUY Tél. : 085 31 84 06 Maison de justice de Liège Bd de la Sauvenière 32 boîte 11 4000 LIÈGE Tél. : 04 232 41 11</p>
<p>De justitiehuisen vervullen tal van opdrachten :</p>	<p>Les maisons de justice remplissent différentes missions.</p>
<p>•Ze zijn een eerste wegwijzer. Justitieassistenten geven informatie en verwijzen, indien nodig, door naar bevoegde instanties. Ze beantwoorden de eerste juridische vragen en helpen de burger bij het zoeken naar een oplossing voor zijn probleem.</p>	<p>•Elles sont un premier indicateur. Les assistants de justice fournissent des informations et orientent, si besoin en est, vers les instances compétentes. Ils répondent aux premières questions d'ordre juridique et aident le citoyen dans sa recherche d'une solution à son problème.</p>
<p>•Ze zijn een dienst voor justitiële</p>	<p>•Elles sont un service d'accompagnement</p>

begeleiding. In burgerlijke zaken, zoals echtscheiding, of betwisting over het hoederecht, kan de justitieassistent een sociaal onderzoek instellen naar de leefsituatie van het gezin als een magistraat daarom verzoekt. In moeilijke familiale situaties kan een justitieassistent eventueel doorverwijzen naar hiervoor opgeleide bemiddelaars, indien de rechtzoekende dat wenst. In strafrechtelijke zaken zorgt de justitieassistent voor een sociaal onderzoek, de begeleiding en het toezicht van personen die gerechtelijk worden vervolgd. De justitieassistent onderzoekt ook of er problemen zijn met de reïntegratie in de maatschappij, of de opgelegde voorwaarden nageleefd worden en of er rekening wordt gehouden met de belangen van het slachtoffer. •Ze zijn een trefpunt. Ze zijn een ontmoetingsplaats voor de diensten van het gerechtelijk arrondissement die er ideeën uitwisselen en uitwerken, zoals bijvoorbeeld projecten rond bemiddeling en alternatieve straffen.

Justitiehuis Leuven
(correspondentieadres) Bondgenotenlaan
116 bus 3 - 3000 LEUVEN Tel: 016 30
14 50 Bijgebouw : H. Hooverplein 6 -
3000 LEUVEN 016 30 83 10 Justitiehuis
Mechelen Schoolstraat 9 - 2800
MECHELEN Tel: 015 43 36 11
Justitiehuis Oudenaarde Lappersfort 1 -
9700 OUDENAARDE Tel: 055 31 21 44
Justitiehuis Tongeren
(correspondentieadres) Piepelpoel 13 -
3700 TONGEREN Tel: 012 44 07 80
Bijgebouw: Kielenstraat 20/24 bus 1 3700
TONGEREN Tel: 012 44 07 80
Justitiehuis Turnhout Merodecenter 1 -
2300 TURNHOUT Tel: 014 47 13 40
Justitiehuis Veurne Iepersesteenweg 87 -
8630 VEURNE Tel: 058 33 23 50 Maison
de justice d'Arlon Avenue de la Gare 59 -
6700 ARLON Tél: 063 42 02 80 Maison
de Justice de Bruxelles Place J. Dillens 1 -

judiciaire. Dans les affaires civiles, comme le divorce ou la contestation de l'exercice de l'autorité parentale, l'assistant de justice peut, à la demande d'un magistrat, effectuer une enquête sociale sur la situation familiale. Dans les situations familiales délicates, l'assistant de justice peut éventuellement orienter le justiciable qui en exprime le souhait vers des médiateurs spécialement formés à cet effet. Dans les affaires pénales, l'assistant de justice se charge de l'enquête sociale, de l'accompagnement et du contrôle de personnes qui font l'objet d'un suivi sur le plan judiciaire. Il vérifie également si des problèmes se posent au niveau de la réinsertion dans la société, si les conditions imposées sont respectées et si les intérêts de la victime sont pris en compte. •Elles sont un lieu de rencontre. Les services de l'arrondissement judiciaire s'y rencontrent, échangent des idées et développent des pistes, par exemple des projets en matière de médiation et de peines alternatives.

Maison de justice de Marche-en-Famenne
Allée du Monument 2 6900 MARCHE-
EN-FAMENNE Tél. : 084 31 00 41
Maison de justice de Mons Chaussée de
Binche 101 - 7000 MONS Tél. : 065 39
50 20 Maison de justice de Namur
Boulevard Frère-Orban 5 - 5000 NAMUR
Tél. : 081 24 09 10 Maison de justice de
Neufchâteau Rue Saint-Roch 8 6840
NEUFCHÂTEAU Tél. : 061 27 51 70
Maison de justice de Nivelles Rue des
Frère -Grislein 21 1400 NIVELLES Tél. :
067 88 27 60 Maison de justice de
Tournai Place Reine-Astrid 7 - 7500
TOURNAI Tél. : 069 25 31 10 Maison de
justice de Verviers Rue Saint-Remacle 22
4800 VERVIERS Tél. : 087 32.44.50
Justitiehuis Antwerpen Kipdorp 44-46
2000 ANTWERPEN Tel: 03 206 96 20
Justitiehuis Brugge Predikherenrei 4 -
8000 BRUGGE Tel: 050 44 76 00

<p>1060 BRUXELLES Tél: 02 535 92 11 Maison de justice de Charleroi Rue Basslé 23-25 - 6000 CHARLEROI Tél 071 23 04 20 Maison de justice de Dinant Rue de Maibes 5 - 5500 DINANT Tél: 082 21 38 00 Maison de justice d'Eupen Aachenerstrasse 62 - 4700 EUPEN Tél: 087/59 46 00 Maison de justice de Huy Rue Rioul 22 - 4500 HUY Tél: 085/71 04 60 Bâtiment annexe: Rue Rioul 6 - 4500 HUY Tél: 085/31 84 06 Maison de justice de Liège Bld de la Sauvenière 32 boîte 11 - 4000 LIEGE Tél: 04 232 41 11 Maison de justice de Marche-en- Famenne Allée du Monument 2 6900 MARCHE-EN-FAMENNE Tél: 084 31 00 41 Maison de justice de Mons Chaussée de Binche 101 - 7000 MONS Tél: 065 39 50 20 Maison de justice de Namur Boulevard Frère-Orban 5 - 5000 NAMUR Tél: 081 24 09 10 Maison de justice de Neufchâteau Rue Saint-Roch 8 - 6840 NEUFCHATEAU Tél: 061 27 51 70 Maison de justice de Nivelles Rue des Frères Grislein 21 - 1400 NIVELLES Tél: 067 88 27 60 Maison de justice de Tournai Place Reine Astrid 7 - 7500 TOURNAI Tél: 069 25 31 10 Maison de justice de Verviers Rue Saint Remacle 22 - 4800 VERVIERS Tél: 087 32 44 50 21</p>	<p>Justitiehuis Brussel J. Dillensplein 1 - 1060 BRUSSEL Tel: 02 535 91 00 Justitiehuis Dendermonde Zwarte Zustersstraat 8 - 9200 DENDERMONDE Tel: 052 25 05 20 Justitiehuis Gent Cataloniëstraat 6-9 - 9000 GENT Tel: 09 269 62 20 Justitiehuis Hasselt Maagdendries 3 - 3500 HASSELT Tel: 011 29 50 40 Justitiehuis Ieper R. Colaertplein 31 - 8900 IEPER Tel: 057 22 71 70 Justitiehuis Kortrijk Burgemeester Nolfstraat 51 - 8500 KORTRIJK Tel: 056 26 06 31 Justitiehuis Leuven (correspondentieadres) Bondgenotenlaan 116 bus 3 - 3000 LEUVEN Tel: 016 30 14 50 Bijgebouw : H. Hooverplein 6 - 3000 LEUVEN 016 30 83 10 Justitiehuis Mechelen Schoolstraat 9 - 2800 MECHELEN Tel: 015 43 36 11 Justitiehuis Oudenaarde Lappersfort 1 - 9700 OUDENAARDE Tel: 055 31 21 44 Justitiehuis Tongeren (correspondentieadres) Piepelpoel 13 - 3700 TONGEREN Tel: 012 44 07 80 Bijgebouw: Kielenstraat 20/24 bus 1 - 3700 TONGEREN Tel: 012 44 07 80 Justitiehuis Turnhout Merodecenter 1 2300 TURNHOUT Tel: 014 47 13 40 Justitiehuis Veurne Iepersesteenweg 87 - 8630 VEURNE Tel: 058 33 23 50 21</p>
<p>Rechtbanken</p>	<p>Les tribunaux</p>
<p>Tot welke rechtbank men zich moet wenden, hangt af van de aard en de ernst van een strafbaar feit, de aard van het geschil en de grootte van het bedrag dat ermee gemoeid is. Soms bepaalt de aard van het geschil waar de zaak aanhangig moet worden gemaakt. Zo is de vrederechter bevoegd voor conflicten tussen buren en is de rechtbank van eerste aanleg bevoegd voor echtscheidingen. In andere gevallen is het uitgangspunt de hoedanigheid van de partijen. Handelaars worden bijvoorbeeld voor de rechtbank van koophandel gedagvaard*. Eenmaal men weet welke rechtbank bevoegd is,</p>	<p>La nature et la gravité d'une infraction, la nature du conflit ainsi que l'importance des sommes en jeu déterminent le type de juridiction devant laquelle il faut se rendre. Dans certains cas, c'est la nature du litige qui détermine le tribunal qui doit être saisi. Ainsi, pour les conflits de voisinage, le juge de paix est compétent ; en matière de divorce, il s'agit du tribunal de première instance. Dans d'autres cas, le critère est la qualité des parties : les commerçants, par exemple, sont cités* devant le tribunal de commerce. Une fois le type de tribunal déterminé, il faut désigner le lieu où l'affaire sera traitée.</p>

<p>moet nog worden vastgesteld waar de zaak moet worden behandeld. Als een Luikse handelaar een rechtsvordering* wil instellen tegen een handelaar uit Brugge, moet het proces dan in Luik of in Brugge worden gevoerd? In burgerlijke zaken en in handelszaken wordt in principe de voorkeur gegeven aan de woonplaats van de verweerder. In ons voorbeeld wordt de zaak dus in Brugge behandeld. In strafzaken is het uitgangspunt de plaats waar het misdrijf werd gepleegd of de plaats waar de verdachte woont. België is ingedeeld in 5 grote rechtsgebieden, met elk een hof van beroep : Brussel, Luik, Bergen, Gent en Antwerpen. Deze gebieden zijn onderverdeeld in 27 gerechtelijke arrondissementen, die op hun beurt onderverdeeld zijn in 225 gerechtelijke kantons. Elk van de 10 provincies, net als de Brusselse agglomeratie, heeft een Hof van Assisen.</p>	<p>Un commerçant liégeois souhaite engager une action* contre un commerçant brugeois, le procès aura-t-il lieu à Liège ou à Bruges ? En matière civile et commerciale, le domicile du défendeur prime en principe. Dans l'exemple ci-dessus, c'est donc à Bruges que l'affaire se réglera. En matière pénale, cela dépend soit du lieu où l'infraction a été commise, soit du domicile de l'auteur de l'infraction. Il existe cinq grandes zones judiciaires (les cinq ressorts de cour d'appel) en Belgique : Bruxelles, Liège, Mons, Gand, Anvers. Le territoire est en outre divisé en 27 arrondissements judiciaires, eux-mêmes subdivisés en 187 cantons judiciaires. Chacune des dix provinces — de même que l'agglomération de Bruxelles — dispose d'une cour d'assises.</p>
Rechtsvordering	Action
Wanneer iemand beweert dat z'n rechten zijn geschonden, roept hij de persoon die hij daarvoor verantwoordelijk acht op om zich voor de rechter te verantwoorden.	Pour obtenir la reconnaissance de son droit, la personne qui en est titulaire appelle en justice la personne qui a une obligation à son égard.
Dagvaarding	Citation
Een dagvaarding is een officieel document waarmee men een andere persoon kan oproepen om voor de rechtbank te verschijnen. Het is de deurwaarder, die op verzoek van de eisende partij of diens advocaat de dagvaarding bezorgt aan de tegenpartij en daarin ook de redenen van de oproeping opgeeft.	La citation est un document officiel par lequel une personne appelle une autre à comparaître devant le tribunal. Cette personne ou son avocat sollicite un huissier de justice pour faire parvenir la citation à la partie adverse, en lui indiquant les motifs de la convocation
Vredegerecht	La justice de paix
Marc stelt vast dat in zijn appartement water binnensijpelt. De voorbije drie maanden heeft hij dit geregeld gemeld aan de eigenaar die hierop echter niet reageert. Marcs geduld is evenwel op en hij besluit de eigenaar voor de rechtbank te dagen, zodat hij eindelijk de nodige herstellingen laat uitvoeren. Dit klassieke conflict	Marc a constaté des infiltrations d'eau dans son appartement. Depuis trois mois, il en a régulièrement informé son propriétaire mais ce dernier ne réagit pas. La patience de Marc a des limites, il décide d'amener le propriétaire devant la justice afin qu'il effectue enfin les réparations indispensables. Cette affaire

<p>tussen huurder en eigenaar valt onder de bevoegdheid van het vredegerrecht. Het vredegerrecht is een burgerlijk gerecht en er worden bijgevolg geen strafzaken beslecht. De vrederechter behandelt burgerlijke zaken en handelszaken in geschillen tot een bedrag van 1 860 ₣ . De vrederechter is in principe ook bevoegd, ongeacht het bedrag van het geschil, voor problemen met huur, bij burentwisten, uitkeringen van alimentatie, voorlopige maatregelen tussen echtgenoten en bij onteigening. Er zijn 225 vredegerrechten in ons land, één per gerechtelijk kanton. De rol die de vrederechter als bemiddelaar kan spelen wordt vaak onderschat. Een minnelijke schikking is vaak de meest interessante oplossing voor iedereen. Op die manier wordt een tijdrovende en dure procedure voorkomen. Wanneer met behulp van de vrederechter een akkoord wordt bereikt waar beide partijen zich mee kunnen verzoenen, maakt de griffier een proces-verbaal op dat door beide partijen, de rechter en de griffier wordt ondertekend. Meestal wordt de vrederechter echter niet eens gevraagd om beide partijen zonder procedure tot een verzoening te brengen, maar beslecht hij met een vonnis een geschil tussen de betrokken partijen. Wanneer men het niet eens is met dat vonnis, kan men het aanvechten bij een hogere rechtbank, met name bij de rechtbank van eerste aanleg als het gaat om een burgerlijk geding, of bij de rechtbank van koophandel als het gaat om een geschil van handelsrechterlijke aard.</p>	<p>classique de conflit entre locataire et propriétaire est du ressort de la justice de paix. La justice de paix est une juridiction civile, on n’y traite pas d’affaires pénales. Le juge de paix traite des affaires civiles et commerciales d’un montant inférieur à 1 860 ₣ . Il est en principe également compétent, quel que soit le montant, notamment pour les problèmes de location, de voisinage, de pension alimentaire, de mesures provisoires entre époux et d’expropriation. Il y a 187 justices de paix dans le pays, une par canton judiciaire. On sous-estime le rôle de conciliateur que le juge de paix peut jouer. Un arrangement est souvent la solution la plus intéressante pour tout le monde. On évite ainsi une procédure qui peut durer et coûter beaucoup d’argent. Quand le juge parvient à dégager un accord qui satisfait les intérêts des deux parties opposées, un procès-verbal est rédigé par le greffier et il est signé par les parties, par le juge et par le greffier. Toutefois, dans la plupart des cas, le juge de paix est chargé non de concilier les parties mais de trancher le litige qui les oppose par la voie d’un jugement. Si l’on n’est pas d’accord avec ce jugement, on peut le contester en allant en appel devant une juridiction supérieure, en l’occurrence le tribunal de première instance ou le tribunal de commerce suivant que le litige est civil ou commercial.</p>
<p>Politierichtbank</p>	<p>Le tribunal de police</p>
<p>Bij het oversteken van de straat wordt Frank aangereden door een wagen en is hij gewond aan zijn been. Zijn vriendin die hem vergezelt, belt een ziekenwagen en verwittigt de politie die het ongeval komt vaststellen. De chauffeur heeft klaarblijkelijk de verkeersregels</p>	<p>En traversant la chaussée, Georges est renversé par une voiture et blessé à la jambe. L’amie qui l’accompagne appelle une ambulance ainsi que la police qui se chargera d’établir un constat de l’accident. Manifestement, l’automobiliste n’a pas respecté le code de la route ; il est</p>

<p>genegeerd en de procureur des Konings vervolgt hem voor onopzettelijke slagen en verwondingen. Bovendien moet hij de kosten van Franks ziekenhuisopname en zijn revalidatie betalen. Aangezien de partijen niet tot overeenstemming zijn kunnen komen over hun aansprakelijkheid, wordt hun geschil beslecht voor de politierechtbank. De politierechtbank is een strafgerecht dat bevoegd is bij overtredingen. De politierechtbank is ook bevoegd voor wanbedrijven die gepaard gaan met verzachtende omstandigheden*. Hij is evenzeer bevoegd voor een aantal welomschreven misdrijven, zoals misdrijven in het wegverkeer. Er is minstens één politierechtbank per gerechtelijk arrondissement. Er zijn in totaal 34 politierechtbanken in het land. Het openbaar ministerie wordt op de zitting vertegenwoordigd door de procureur des Konings die de rechter verzoekt de wet toe te passen en indien nodig een straf op te leggen. Dit noemt men het requisitoir.</p>	<p>poursuivi pour coups et blessures involontaires par le procureur du Roi. En outre, il devra également payer les frais d'hospitalisation et de rééducation de Georges. Puisque les deux parties n'ont pu se mettre d'accord sur les responsabilités de chacun, il y aura procès devant un tribunal de police. Le tribunal de police est une juridiction répressive compétente pour les contraventions. Il est aussi compétent pour des délits accompagnés de circonstances atténuantes*. Enfin, il peut également traiter certains délits dans des matières déterminées, comme des délits en matière de roulage. Il y a au moins un tribunal de police dans chaque arrondissement judiciaire. Au total, on en compte 34 dans le pays. Le ministère public est représenté à l'audience par le procureur du Roi qui a pour charge de demander au juge d'appliquer la loi et, le cas échéant, d'infliger une peine. Cela s'appelle le requisitoire.</p>
<p>Verzachtende omstandigheden</p>	<p>Circonstances atténuantes</p>
<p>Verzachtende omstandigheden kunnen de ernst van de ten laste gelegde feiten doen afnemen. Zo kan een misdaad een wanbedrijf worden en een wanbedrijf een overtreding. Verzachtende omstandigheden hebben niks te maken met de vraag of iemand al dan niet schuldig is, maar wel met de strafmaat. Een veel voorkomende verzachtende omstandigheid is het feit dat de beklaagde voordien geen veroordelingen heeft opgelopen; ook de jeugdige leeftijd van de dader of het feit dat hij berouw heeft getoond kunnen meespelen. Verzachtende omstandigheden zijn niet op voorhand in de wet gedefinieerd, maar worden aan het oordeel van de rechter overgelaten.</p>	<p>Les circonstances atténuantes permettent de diminuer la gravité des faits reprochés. Ainsi, un crime peut devenir un délit, et un délit une contravention. Les circonstances atténuantes n'ont pas d'incidence sur la question de savoir si quelqu'un est coupable ou pas mais bien sur le montant de la peine. Une circonstance atténuante fréquemment rencontrée est l'absence de condamnation antérieure. Cela peut aussi être le jeune âge du coupable ou le fait qu'il a manifesté des regrets. Elles ne sont pas prédéfinies dans la loi mais sont laissées à l'appréciation du juge.</p>
<p>Rechtbank van eerste aanleg</p>	<p>Le tribunal de première instance</p>
<p>Thomas leent 25 000 € aan Luc die hem</p>	<p>Thomas a prêté 25 000 € à Antoine qui,</p>

<p>dat bedrag evenwel niet terugbetaalt op de vervaldag, zoals afgesproken. Het gaat om een burgerlijk geschil tussen particulieren en gelet op het bedrag van de som, wordt de zaak voorgelegd aan de rechtbank van eerste aanleg. België telt 27 rechtbanken van eerste aanleg, één per gerechtelijk arrondissement.</p> <p>De rechtbank van eerste aanleg heeft drie afdelingen : de burgerlijke rechtbank, de correctionele rechtbank en de jeugdrechtbank.</p>	<p>malgré son engagement, ne rembourse pas sa dette à l'échéance. Comme il s'agit d'un litige civil entre particuliers et vu l'importance de la somme en cause, l'affaire sera portée devant le tribunal de première instance. La Belgique compte 27 tribunaux de première instance, soit un par arrondissement judiciaire.</p> <p>Le tribunal de première instance est subdivisé en trois sections : le tribunal civil, le tribunal correctionnel et le tribunal de la jeunesse.</p>
<p>•De burgerlijke rechtbank behandelt alle zaken die een persoon aangaan (bv. echtscheiding, afstamming, adoptie). Zij is eveneens bevoegd voor geschillen waarvan het bedrag hoger is dan 1 860 € , voor erfrechten, auteursrechten en voor beroepen ingesteld tegen vonnissen van de vrederechter.</p>	<p>•Le tribunal civil s'occupe de tous les dossiers relatifs à l'état des personnes (divorce, adoption, filiation, etc.) Il est également compétent pour les différends d'un montant supérieur à 1 860 €, les successions, les droits d'auteur ainsi que pour les appels de jugements rendus par les juges de paix.</p>
<p>•De jeugdrechtbank behandelt onder meer geschillen die vallen onder de toepassing van de wet op de Jeugdbescherming (1965), zoals de ontheffing uit het ouderlijk gezag, de plaatsing van minderjarigen in opvanggezinnen of gesloten centra en de jeugdcriminaliteit.</p>	<p>•Le tribunal de la jeunesse traite notamment des dossiers relevant de l'application de la loi sur la protection de la jeunesse de 1965, comme la déchéance de l'autorité parentale, le placement de mineurs d'âge dans des familles d'accueil ou dans des centres fermés ainsi que des dossiers de délinquance juvénile.</p>
<p>•De correctionele rechtbank is een strafgerecht dat belast is met de bestraffing van wanbedrijven, zoals oplichting, fraude, onopzettelijke doodslag, diefstal met braak, diefstal met geweld en gecorrectionaliseerde misdaden*. Zij is tevens de beroepsinstantie voor vonnissen van de politierechtbank.</p>	<p>•Le tribunal correctionnel est une juridiction pénale chargée de réprimer tous les délits dont la peine est supérieure à sept jours d'emprisonnement et à une amende de 25 €, comme l'escroquerie, la fraude, l'homicide involontaire, le vol avec effraction, le vol avec violence et les crimes correctionnalisés*. Il fait aussi office de juridiction d'appel pour les décisions rendues par le tribunal de police.</p>
<p>Na afloop van het gerechtelijk onderzoek bepaalt de raadkamer of de beklaagde al dan niet naar de correctionele rechtbank wordt verwezen. De raadkamer is een onderzoeksgerecht dat bestaat uit een alleenzettelende rechter bij de rechtbank van eerste aanleg die oordeelt of er</p>	<p>À l'issue de l'instruction, la chambre du conseil examine si le prévenu doit être renvoyé devant le tribunal correctionnel. La chambre du conseil est une juridiction d'instruction qui se compose d'un juge au tribunal de première instance siégeant seul. Elle examine s'il y a des raisons de</p>

redenen zijn om de zaak door het vonnisgerecht te laten behandelen of die beslist om de beklaagde buiten vervolging te stellen*.	renvoyer l'affaire devant la juridiction de jugement ou bien décide du non-lieu*.
Het is ook de raadkamer die maand na maand oordeelt of er redenen zijn om de voorlopige hechtenis* van de beklaagde te handhaven of beslist over de eventuele voorwaardelijke invrijheidsstelling van de beklaagde.	C'est aussi la chambre du conseil qui décide de mois en mois s'il y a des raisons de maintenir le prévenu en détention préventive* ou éventuellement de le mettre en libération conditionnelle.
De beslissingen van de raadkamer kunnen worden aangevochten in hoger beroep, bij de kamer van inbeschuldigingstelling. Dat is het onderzoeksgerecht op het niveau van het hof van beroep.	Les décisions de la chambre du conseil peuvent être attaquées en appel, devant la chambre des mises en accusation. Elle représente la juridiction d'instruction au niveau de la cour d'appel.
Wanneer een van de partijen of het openbaar ministerie zich niet kan neerleggen bij een vonnis van een rechtbank van eerste aanleg kan ze hiertegen in beroep gaan. Voorwaarde is wel dat de rechtbank in eerste aanleg heeft gevonnisd en zich niet reeds als beroepsinstantie heeft uitgesproken tegen een vonnis van de politie- of vrederechter.	Lorsqu'une des parties ou le ministère public n'est pas satisfait d'un jugement rendu par un tribunal de première instance, il peut faire appel de ce jugement à condition que celui-ci ait été rendu en premier ressort, c'est-à-dire pas à la suite d'un appel d'une décision rendue par un tribunal de police ou un juge de paix.
Het is het hof van beroep dat bijgevolg de zaak behandelt ongeacht of het nu gaat om een zaak van de correctionele rechtbank, de burgerlijke rechtbank of de jeugdrechtbank.	C'est alors la cour d'appel qui se penche à nouveau sur l'affaire, peu importe qu'elle relève du tribunal civil, du tribunal correctionnel ou du tribunal de la jeunesse.
Gecorrectionaliseerde misdaad	Crime correctionnalisé
Het gaat hier over een strafbaar feit waarvoor de dader door de wet met een criminele straf wordt bestraft (opsluiting van minimum 5 jaar) maar die door verzachtende omstandigheden wordt omgezet in een correctionele straf (opsluiting van minimum 8 dagen tot maximum 5 jaar).	Il s'agit d'une infraction pour laquelle l'auteur encourt, aux termes de la loi, une peine criminelle (5 ans d'emprisonnement minimum) qui, en raison de circonstances atténuantes, sera cependant réduite à une peine correctionnelle (de 8 jours à 5 ans d'emprisonnement maximum).
Buitenvervolginstelling	Non-lieu
Als een gerechtelijk onderzoek is afgerond, wordt de zaak verwezen naar de raadkamer. Deze kan oordelen dat het verzamelde bewijsmateriaal tegen de verdachte ontoereikend is en kiezen voor de buitenvervolginstelling. Dat betekent dat er dan geen reden meer is om de	Lorsqu'une instruction est terminée, l'affaire est renvoyée devant la chambre du conseil. Celle-ci peut juger qu'il n'existe pas suffisamment d'éléments à charge de l'inculpé. Elle peut alors opter pour un nonlieu, ce qui signifie qu'il n'y a pas lieu de renvoyer la personne devant le

<p>betrokkene voor een proces naar de rechtbank te verwijzen. De betrokkene wordt bijgevolg onschuldig verklaard.</p>	<p>tribunal en vue d'un procès. Cette personne est donc innocentée.</p>
<p>Voorlopige hechtenis</p>	<p>Détention préventive</p>
<p>De voorlopige hechtenis is een veiligheidsmaatregel waardoor de persoon die ervan verdacht wordt een wanbedrijf of een misdaad te hebben gepleegd, wordt opgesloten in afwachting van zijn proces. Deze maatregel wordt opgelegd om te voorkomen dat de verdachte spoorloos is op het ogenblik dat hij voor de rechter moet verschijnen of dat hij ondertussen andere misdrijven zou plegen.</p>	<p>La détention préventive est une mesure de sécurité par laquelle une personne soupçonnée d'avoir commis un crime ou un délit est mise en détention dans l'attente de son procès. La raison de cette mesure est d'éviter que l'inculpé disparaisse avant sa comparution devant le juge ou commette entre-temps d'autres infractions.</p>
<p>De jeugdrechtbank</p>	<p>Le tribunal de la jeunesse</p>
<p>De lerares van de zesjarige Marc stelt al enige tijd vast dat z'n ouders hem mishandelen. Ze brengt de jeugdrechter hiervan op de hoogte en de jongen wordt bijgevolg tijdelijk ondergebracht in een opvanggezin.</p>	<p>L'institutrice de Julien, six ans, a remarqué depuis quelque temps que l'enfant était victime de maltraitance de la part de ses parents. Elle en a informé le juge de la jeunesse et le petit garçon va être placé temporairement en famille d'accueil.</p>
<p>De jeugdrechtbank is een van de drie afdelingen van de rechtbank van eerste aanleg en is bevoegd voor personen jonger dan 18 jaar die strafbare feiten hebben gepleegd. De jeugdrechtbank beslecht eveneens familiale geschillen bij de uitoefening van het ouderlijk gezag en neemt maatregelen om minderjarigen te beschermen.</p>	<p>Le tribunal de la jeunesse est l'une des trois sections qui composent le tribunal de première instance. Il juge les mineurs de moins de 18 ans qui ont commis des infractions, tranche les litiges familiaux concernant l'exercice de l'autorité parentale et prend des mesures de protection à l'égard des mineurs d'âge.</p>
<p>De jeugdrechtbank bestaat uit een of meer kamers met een alleenzettelende rechter die de jeugdrechter wordt genoemd. Het openbaar ministerie wordt vertegenwoordigd door magistraten van het parket die gespecialiseerd zijn in jeugdzaken.</p>	<p>Le tribunal de la jeunesse est composé d'une ou de plusieurs chambres à juge unique, appelé juge de la jeunesse. Le ministère public est représenté par des magistrats du parquet spécialisés dans les affaires de jeunesse.</p>
<p>De rechter legt jeugdige criminelen geen straffen op, maar neemt maatregelen tegen hen. In de praktijk betekent dit dat hij de minderjarige kan berispen (tot de orde roepen), hem plaatsen in een opvanggezin of in een gespecialiseerde instelling waar jongeren door opvoeders worden begeleid; hij kan de jongere</p>	<p>Le juge n'inflige pas de peines aux mineurs mais prend des mesures à leur égard. En pratique, il peut notamment réprimander le mineur (le « rappeler à l'ordre »), le placer dans une famille d'accueil ou dans une institution spécialisée où il se retrouvera en compagnie d'autres jeunes encadrés par</p>

dienstverlening opleggen en hem in sommige uitzonderlijke gevallen zelfs voorlopig laten opsluiten in de gevangenis.	des éducateurs, lui imposer un travail d'intérêt général et, dans certains cas exceptionnels, le placer provisoirement en prison.
De rechter kan ook de zaak uit handen geven wanneer de minderjarige de leeftijd van 16 jaar heeft bereikt, en een ernstig misdrijf heeft gepleegd, zoals een moord of verkrachting. De jongere wordt dan doorverwezen naar een rechtbank voor volwassenen. De jeugdrechtbank kan evenzeer maatregelen opleggen aan de ouders, wanneer deze tekortschieten in hun opvoedingsplicht (gewelddaden tegenover het kind, machtsmisbruik, ellendige leefomstandigheden, ...). In dringende gevallen kunnen zelfs zeer snel maatregelen worden opgelegd om het kind te beschermen.	Le juge peut aussi se dessaisir du dossier, c'est-à-dire le renvoyer devant une juridiction pour adultes, si le jeune âgé de plus de seize ans a commis un acte grave comme un meurtre ou un viol. Le tribunal de la jeunesse prend également des mesures à l'égard des parents lorsque ceux-ci ne remplissent pas leur devoir d'éducation (violences commises sur l'enfant, abus d'autorité, conditions de vie déplorables...) L'urgence de certaines situations permet d'ailleurs de prendre très rapidement des mesures en vue de protéger l'enfant.
Tegen een vonnis van de jeugdrechtbank kan hoger beroep worden ingesteld bij het hof van beroep dat een kamer heeft die gespecialiseerd is in jeugdangelegenheden.	L'appel d'une décision du tribunal de la jeunesse peut être formé devant la cour d'appel, qui comporte une chambre spécialisée en matière de jeunesse.
De arbeidsrechtbank	Le tribunal du travail
Gerard is al vijf jaar werkloos. Na een controle door de VDAB wordt hij uitgesloten van verdere werkloosheidsuitkering. Hij vecht die beslissing aan en dient een verzoekschrift in bij de arbeidsrechtbank.	Gérard est au chômage depuis cinq ans. Il vient de faire l'objet d'un contrôle de l'Onem et se voit exclu du bénéfice des indemnités de chômage. Pour contester cette décision, il introduit une requête devant le tribunal du travail.
De arbeidsrechtbank is bevoegd bij sociale aangelegenheden, zoals geschillen over de sociale zekerheid (vb. pensioen, werkloosheid), arbeidsgeschillen (vb. arbeidsovereenkomsten, arbeidsreglementen) en arbeidsongevallen.	Le tribunal du travail est compétent en matière sociale : sécurité sociale (pension, chômage, etc.), conflits dans les relations de travail (contrats d'emploi, réglementation du travail, etc.) et accidents du travail.
Er is in beginsel één arbeidsrechtbank per gerechtelijk arrondissement. De arbeidsrechtbank bestaat uit meerdere kamers die elk zijn samengesteld uit een voorzitter, twee rechters in sociale zaken en het openbaar ministerie. De voorzitter is een beroepsmagistraat, de twee rechters in sociale zaken niet. De ene rechter vertegenwoordigt de werknemers	On compte en principe un tribunal du travail par arrondissement judiciaire. Il comprend différentes chambres. Chacune se compose d'un président, de deux juges sociaux et du ministère public. Le président est un magistrat professionnel. Les deux juges sociaux, quant à eux, ne sont pas des magistrats professionnels. L'un est proposé par les travailleurs

<p>(arbeiders en bedienden), de andere de werkgevers. Deze personen worden voorgedragen door de diverse representatieve verenigingen van werknemers en werkgevers. Het openbaar ministerie wordt hier het arbeidsauditoraat genoemd en de procureur noemt men de arbeidsauditeur.</p>	<p>(ouvriers et employés), l'autre par les employeurs. Ils sont présentés par les différentes associations représentatives des travailleurs et des employeurs. Quant au ministère public, il porte ici le nom d'auditorat du travail et le procureur celui d'auditeur du travail.</p>
<p>Wanneer de partijen het niet eens zijn met het vonnis van de arbeidsrechtbank kunnen ze in beroep gaan bij het arbeidshof. Net zoals de arbeidsrechtbank is het arbeidshof samengesteld uit een beroepsrechter, die raadsheer wordt genoemd en wordt hij bijgestaan door twee rechters in sociale zaken die raadsheren in sociale zaken worden genoemd. Er zijn 5 arbeidshoven, één per rechtsgebied (Antwerpen, Gent, Brussel, Bergen en Luik). Sommige arrondissementen zijn samengevoegd (bijvoorbeeld Veurne, Ieper, Kortrijk). Andere rechtbanken hebben onderafdelingen (bijvoorbeeld Brugge, Oostende).</p>	<p>En cas de désaccord avec la décision des juges du tribunal du travail, les parties peuvent aller en appel devant la cour du travail. Comme au tribunal du travail, les chambres de la cour du travail sont composées d'un juge professionnel appelé le conseiller, assisté de deux juges sociaux appelés conseillers sociaux. Il y a cinq cours du travail, une par ressort territorial (Anvers, Bruxelles, Gand, Liège et Mons). Certains arrondissements sont regroupés (ex. : Arlon, Marche, Neufchâteau). Certains tribunaux ont des sections (Charleroi et La Louvière).</p>
<p>De rechtbank van koophandel</p>	<p>Le tribunal de commerce</p>
<p>Martine heeft een dure jas toevertrouwd aan de stomerij waar deze echter verloren gaat. Aangezien het haar niet lukt om een vergoeding te krijgen voor dit verlies, besluit ze de zaak aanhangig te maken bij het gerecht.</p>	<p>Martine a confié un manteau de grande valeur à son teinturier, qui l'a malencontreusement égaré. Comme elle ne parvient pas à obtenir une indemnisation, elle décide d'assigner le teinturier en justice.</p>
<p>De rechtbank van koophandel is bevoegd voor geschillen tussen handelaren bij bedragen van meer dan 1 860 €, maar ook voor zeer specifieke aangelegenheden, zoals faillissementen, of geschillen tussen aandeelhouders van een vennootschap. De rechtbank van koophandel behandelt ook het hoger beroep tegen vonnissen van de vrederechters in handelszaken.</p>	<p>Le tribunal de commerce s'occupe des conflits entre commerçants portant sur des montants supérieurs à 1 860 € mais aussi de matières spécifiques comme les faillites ou les différends entre les actionnaires d'une société. Le tribunal du commerce est également compétent pour les appels des jugements rendus par les juges de paix à propos d'affaires commerciales.</p>
<p>Er is in principe één rechtbank van koophandel per gerechtelijk arrondissement. De kamers bestaan uit een voorzitter, twee rechters in</p>	<p>Il y a en principe un tribunal de commerce par arrondissement judiciaire. Ses différentes chambres se composent d'un président, de deux juges consulaires et du</p>

<p>handelszaken en het openbaar ministerie. De voorzitter is een beroepsmagistraat, in tegenstelling tot de rechters in handelszaken. Hierbij gaat het om lekenrechters die voorgedragen worden door de representatieve verenigingen van de handel en de nijverheid. Zij kiezen hun kandidaten onder handelaars of bestuurders van vennootschappen. Het openbaar ministerie wordt vertegenwoordigd door leden van het parket bij de rechtbank van eerste aanleg.</p>	<p>ministère public. Le président est un magistrat professionnel. Les juges consulaires ne sont pas des magistrats professionnels : ils sont présentés par les différentes associations représentatives du commerce et de l'industrie ; ils sont choisis parmi des commerçants ou des administrateurs de société. Quant au ministère public, il est représenté par des membres du parquet du tribunal de première instance.</p>
<p>Wanneer partijen de beslissing van de rechtbank van koophandel willen betwisten, gaan ze in hoger beroep bij het hof van beroep. Voorwaarde is wel dat het bestreden vonnis in eerste aanleg is uitgesproken en dus zelf geen uitspraak is tegen een eerdere beslissing van de vrederechter.</p>	<p>En cas de désaccord avec la décision des juges du tribunal de commerce, un appel est possible devant la cour d'appel à condition que le jugement contesté ait été rendu en premier ressort et non suite à un appel de la décision d'un juge de paix.</p>
<p>De hoven van beroep</p>	<p>Les cours d'appel</p>
<p>Het gebeurt dat men het oneens is met een uitspraak van een rechter en het vonnis betwist. Zowel de veroordeelde, de burgerlijke partij, de eisende partij, de verwerende partij als het openbaar ministerie hebben de mogelijkheid een geding een tweede keer te laten voorkomen. Met uitzondering van een beperkt aantal gevallen waarin geen hoger beroep mogelijk is, is het een recht dat door alle betrokken partijen kan worden uitgeoefend.</p>	<p>Il arrive que l'on ne soit pas d'accord avec un jugement prononcé par un tribunal. Le condamné, la partie civile, le défendeur, le demandeur ou le ministère public ont la possibilité de voir le procès jugé une seconde fois. Hormis quelques exceptions pour lesquelles ce n'est pas possible, l'appel est un droit qui peut être exercé par toutes les parties présentes au premier procès qui ne sont pas satisfaites de la décision rendue et qui entendent la contester.</p>
<p>In principe dient in strafzaken hoger beroep worden ingesteld binnen de 15 dagen na de eerste beslissing, binnen 30 dagen bij burgerlijke zaken en handelszaken.</p>	<p>Le délai pour interjeter appel est en principe fixé à quinze jours en matière pénale et à un mois en matière civile et commerciale.</p>
<p>Het beroep wordt steeds behandeld door een rechtscollege dat hoger is dan de rechtbank die het eerste vonnis heeft uitgesproken. Zo wordt het hoger beroep tegen een vonnis van de vrederechter behandeld door de burgerlijke afdeling van de rechtbank van eerste aanleg; gaat het om een handelseaangelegenheid is de</p>	<p>L'appel est toujours examiné par une juridiction supérieure à celle qui a rendu le premier jugement. Ainsi, l'appel d'une décision rendue en justice de paix est examiné par la section civile du tribunal de première instance et, si le conflit est d'ordre commercial, par un tribunal de commerce. Pour les décisions d'un</p>

<p>rechtbank van koophandel bevoegd. Beroep tegen een vonnis van de politierechtbank wordt ingesteld bij de correctionele rechtbank (eerste aanleg) als het over een strafzaak gaat en door de burgerlijke rechtbank bij burgerlijke zaken. Beroep tegen een vonnis van de arbeidsrechtbank wordt ingesteld bij het arbeidshof. Beroep tegen de vonnissen van de rechtbank van eerste aanleg en de rechtbank van koophandel worden behandeld door het hof van beroep.</p>	<p>tribunal de police, l'appel sera soumis à la chambre correctionnelle d'un tribunal de première instance si l'affaire est d'ordre pénal et à la section civile si elle est d'ordre civil. L'appel des décisions d'un tribunal du travail est formé devant une cour du travail. L'appel des jugements rendus par un tribunal de première instance et un tribunal de commerce est de la compétence de la cour d'appel.</p>
<p>In hoger beroep beraadslagen de rechters een tweede en laatste keer over de grond van de zaak en doen ze uitspraak in laatste aanleg. Het openbaar ministerie wordt er vertegenwoordigd door de procureurgeneraal. Beslissingen van de rechtbanken worden vonnissen genoemd, beslissingen van de hoven van beroep noemt men arresten.</p>	<p>En degré d'appel, les juges débattent une seconde et dernière fois du fond de l'affaire et tranchent en dernier ressort. Après de la cour au niveau d'appel, le ministère public est représenté par le procureur général. Les décisions des tribunaux s'appellent des jugements. Les décisions des cours en degré d'appel sont des arrêts.</p>
<p>Ons land telt 5 hoven van beroep en 5 arbeidshoven. Deze bevinden zich in Antwerpen, Gent, Brussel, Bergen en Luik.</p>	<p>Il y a cinq cours d'appel et cinq cours du travail dans le pays : Anvers, Bruxelles, Gand, Liège et Mons.</p>
<p>Het hof van beroep bestaat uit meerdere kamers :</p>	<p>La cour d'appel se compose de différentes chambres.</p>
<ul style="list-style-type: none"> •De burgerlijke kamers behandelen het beroep tegen de vonnissen die in eerste aanleg zijn uitgesproken door de burgerlijke afdeling van de rechtbank van eerste aanleg en door de rechtbank van koophandel; ze zijn ook bevoegd voor bepaalde handelaangelegenheden. 	<ul style="list-style-type: none"> •Les chambres civiles examinent les appels des jugements rendus en premier ressort par la section civile des tribunaux de première instance et par les tribunaux de commerce. Elles sont compétentes également pour des affaires commerciales.
<ul style="list-style-type: none"> •De correctionele kamers behandelen het beroep tegen de vonnissen die in eerste aanleg zijn uitgesproken door de correctionele rechtbanken. 	<ul style="list-style-type: none"> •Les chambres correctionnelles examinent les appels des jugements rendus en premier ressort par les tribunaux correctionnels.
<ul style="list-style-type: none"> •De jeugdkamers zijn bevoegd voor het beroep tegen de vonnissen in eerste aanleg van de jeugdrechtbanken. 	<ul style="list-style-type: none"> •Les chambres de la jeunesse examinent les appels des jugements rendus en premier ressort par les tribunaux de la jeunesse.
<ul style="list-style-type: none"> •De kamer van inbeschuldigingstelling, is het onderzoeksgerecht bij het hof van beroep dat belast is met het beroep tegen de beslissingen van de raadkamer. Het is 	<ul style="list-style-type: none"> •La chambre des mises en accusation, juridiction d'instruction auprès de la cour d'appel, est chargée de l'appel des décisions de la chambre du conseil. C'est

ook de kamer van inbeschuldigingstelling die een beklaagde doorverwijst naar het Hof van Assisen omdat deze een misdaad, een drukpersmisdrijf* of een politiek misdrijf* zou hebben gepleegd.	aussi la chambre des mises en accusation qui renvoie le prévenu devant la cour d'assises parce qu'il aurait commis un crime, un délit de presse* ou un délit politique*.
Drukpersmisdrijf en politiek misdrijf	Délit de presse et délit politique
Om van een drukpersmisdrijf te kunnen spreken moet er sprake zijn van een strafbare meningsuiting, waarbij het gaat om teksten die door middel van een technisch procédé ruim verspreid zijn. Een politiek misdrijf is een misdrijf dat gericht is op de verstoring van de normale werking van de politieke instellingen.	Pour pouvoir parler de délit de presse, il faut qu'il y ait expression de pensée délictueuse au travers de textes répandus en plusieurs exemplaires par un procédé technique. Le délit politique est une infraction portant atteinte aux institutions politiques du pays.
Openbare terechtzitting en gesloten deuren	Audience publique et huis clos
De Grondwet schrijft voor dat terechtzittingen in principe openbaar zijn. Op verzoek van een van de partijen kan de voorzitter van de rechtbank evenwel beslissen dat het proces gedeeltelijk of geheel achter gesloten deuren moet plaatsvinden. Dat betekent dat de debatten niet toegankelijk zijn voor het publiek of de media. Enkel de magistraten, de advocaten, de rechtzoekenden en de juryleden bij een assisenproces mogen de zittingszaal betreden. Het sluiten van de deuren kan worden gevraagd om diverse redenen: de bescherming van de persoonlijke levenssfeer of de morele integriteit van een slachtoffer, een verdachte, een familielid of wanneer er sprake is van delicate aangelegenheden. Het is de voorzitter die beslist of de zitting al dan niet achter gesloten deuren plaatsvindt.	Aux termes de la Constitution, les procès doivent avoir lieu en audience publique. Toutefois, à la demande de l'une des parties, le président d'un tribunal ou d'une cour d'assises peut décréter le huis clos partiel ou total. Les débats ne sont alors pas accessibles au public ni aux médias. Ne peuvent alors pénétrer dans la salle d'audience que les magistrats, les avocats, les justiciables et, dans le cas d'un procès d'assises, les jurés. Un huis clos peut être demandé pour diverses raisons, par exemple pour protéger la vie privée ou encore l'intégrité morale d'une victime, d'un inculpé, d'un de leurs proches. La décision d'accorder ou de refuser le huis clos est prise par le président.
Het Hof van Assisen	La cour d'assises
Een overval op een postkantoor loopt fataal af. Tijdens hun vlucht schieten drie gangsters een rijkswachter dood en geraken twee bedienden zwaar gewond. Na afloop van het gerechtelijk onderzoek worden de boeven naar het Hof van Assisen verwezen omdat de hen verweten feiten in de wet als misdaad zijn	Le braquage d'un bureau de poste a mal tourné. Dans leur fuite, les trois malfrats ont tué un gendarme et grièvement blessé deux employés. Au terme de l'instruction, ils seront renvoyés devant la cour d'assises, de tels faits étant qualifiés de crime par la loi.

omschreven.	
<p>Wanneer iemand ervan beschuldigd wordt dat hij een misdaad heeft gepleegd, moet hij voor het Hof van Assisen verschijnen zodat een volksjury over hem kan oordelen. Het hof wordt voorgezeten door een beroepsmagistraat, bijgestaan door twee bijzitters die eveneens beroepsrechters zijn. Ze spreken zich evenwel niet uit over de schuld of onschuld van de beschuldigde. Het zijn de juryleden, ook gezworenen genoemd, die moeten uitmaken of de beschuldigde al dan niet een strafbaar feit heeft gepleegd. De gezworenen worden bij loting uit de bevolking aangeduid. Om in aanmerking te komen als gezworene moet men aan een aantal voorwaarden voldoen: men moet Belg zijn, tussen de 30 en 60 jaar oud zijn en men mag nooit eerder een veroordeling hebben opgelopen.</p>	<p>Lorsque quelqu'un est accusé d'un crime, il est traduit devant une cour d'assises où un jury populaire va le juger. La cour est présidée par un magistrat professionnel assisté de deux assesseurs, également juges professionnels. Ce ne sont pas eux qui se prononcent sur la culpabilité ou l'innocence de l'accusé mais des jurés, des personnes tirées au sort parmi la population. Ces jurés doivent remplir certaines conditions pour être retenus : être âgés de trente à soixante ans, être belges et ne jamais avoir subi de condamnation.</p>
<p>Op de terechtzitting* worden eerst de resultaten van het onderzoek bekeken dat vooraf werd gevoerd door de magistraat en komen de getuigen aan het woord. Ook de beschuldigde wordt gehoord. De vertegenwoordiger van het openbaar ministerie spreekt zijn vordering uit. Ook de burgerlijke partijen krijgen hun zeg. De beschuldigde wordt verdedigd door een of meer advocaten die al naargelang het geval zijn onschuld proberen te bewijzen of verzachtende omstandigheden proberen in te roepen.</p>	<p>Au cours des audiences*, les actes de l'instruction sont passés en revue : instruction du magistrat qui a instruit le dossier, auditions des témoins, des experts, etc. L'accusé est lui aussi entendu. L'avocat général, qui représente les intérêts de la société, requiert. Les parties civiles sont également entendues. L'accusé est toujours défendu par un ou plusieurs avocats qui tenteront le cas échéant de démontrer son innocence ou d'invoquer des circonstances atténuantes.</p>
<p>Na afloop van de debatten trekken de 12 gezworenen, die tijdens de terechtzitting geen notities hebben mogen nemen, zich terug achter gesloten deuren. Zij moeten oordelen of de beschuldigde al dan niet schuldig is aan het gepleegde feit. Ze beslissen bij stemmingen en hun beslissing kan genuanceerd zijn. Ze kunnen de beschuldigde bijvoorbeeld schuldig achten, maar toch erkennen dat er verzachtende omstandigheden zijn. Als de jury tot het besluit komt dat de</p>	<p>À l'issue des débats, les douze jurés se réunissent à huis clos. Ils doivent se prononcer sur la culpabilité ou l'innocence de l'accusé. Leurs réponses s'effectuent par vote et peuvent être nuancées : par exemple, l'accusé est jugé coupable mais bénéficie de circonstances atténuantes. Lorsque le jury rend un verdict de culpabilité, les juges professionnels déterminent la peine à infliger au coupable.</p>

beschuldigde schuldig is, zijn het de beroepsrechters die de straf bepalen.	
Tegen arresten van het Hof van Assisen is in principe geen hoger beroep mogelijk. De veroordeelde, alsook de burgerlijke partij en het openbaar ministerie kunnen evenwel bij het Hof van Cassatie in beroep gaan als ze van oordeel zijn dat de wet niet werd gerespecteerd. In dat geval wordt het proces overgedaan voor een ander Hof van Assisen.	Un arrêt de la cour d'assises est en principe sans appel. Le condamné mais aussi la partie civile et le ministère public peuvent cependant introduire un recours devant la Cour de cassation s'ils estiment que la loi n'a pas été respectée. Si ce recours aboutit, le procès doit être recommencé devant une autre cour d'assises.
Het Hof van Cassatie	La cour de cassation
Een hof van beroep heeft in zijn arrest over een geschil tussen twee handelaars niet geantwoord op een belangrijk argument aangevoerd door de afgewezen partij. Op grond van deze inbreuk op de verplichting om vonnissen en arresten te motiveren, gaat de afgewezen partij in beroep bij het Hof van Cassatie.	La cour d'appel prononce la faillite d'une entreprise mais en invoquant des faits qui ne peuvent légalement constituer une preuve de faillite. L'entreprise faillie se pourvoit en cassation. Un employeur met, sans préavis aucun, un terme à un contrat avec un employé pour faute grave et justifie sa décision par des faits qui, d'un point de vue légal, ne permettent pas de mettre fin à un contrat avec un employé sans préavis. Nonobstant cela, la cour du travail donne quand même raison à l'employeur. L'employé se pourvoit alors en cassation. La cour d'appel appelée à trancher en second degré un litige entre deux commerçants a omis de répondre dans son arrêt à un important argument invoqué par la partie qu'elle a débouté. Se basant sur cette violation de l'obligation de motiver les jugements et arrêts, la partie déboutée introduit un pourvoi devant la Cour de cassation.
Cassatieberoep is enkel mogelijk tegen arresten die in laatste aanleg zijn geweest, met andere woorden tegen beslissingen waartegen geen beroep meer kan worden ingesteld.	Le pourvoi en cassation n'est admis que contre les décisions rendues en dernier ressort, c'est-à-dire les décisions contre lesquelles il n'est plus possible de faire appel.
Binnen het gerechtelijk apparaat is het Hof van Cassatie de hoogste rechtsmacht, de «rechtbank der rechtbanken». Zij staat borg voor de eerbiediging van het recht door de hoven en rechtbanken.	Au sein de l'appareil judiciaire, la Cour de cassation représente la juridiction suprême, le « tribunal des tribunaux ». Elle est le garant du respect du droit par les cours et tribunaux.
Het Hof van Cassatie spreekt zich niet uit	La Cour de cassation ne se prononce pas

<p>over de grond van de zaak. De magistraten die er deel van uitmaken gaan na of alle procedureregels en andere rechtsregels zijn toegepast in een beslecht dossier. Alvorens zich uit te spreken horen de magistraten de conclusies van het openbaar ministerie bij het Hof van Cassatie.</p>	<p>sur le fond d'un dossier. Les magistrats qui la composent vérifient si, dans un dossier jugé, toutes les règles du droit (notamment les règles de procédure) ont bien été respectées. Avant de se prononcer, les magistrats de la Cour de cassation entendent les conclusions formulées par le parquet de la Cour de cassation.</p>
<p>Wanneer het Hof van Cassatie het beroep ongegrond acht, wordt het beroep verworpen en wordt het bestreden arrest definitief. Wanneer evenwel wordt geoordeeld dat een rechtsregel werd overtreden, en dat ook wordt erkend, verbreekt het Hof het vonnis en wordt de zaak verwezen naar een ander rechtscollege van hetzelfde niveau als de rechtbank die de verbroken beslissing heeft uitgesproken zodat de zaak opnieuw kan worden behandeld.</p>	<p>Si la Cour de cassation estime le pourvoi non fondé, elle le rejette et le jugement ou l'arrêt devient définitif. En revanche, s'il y a bien eu violation d'une règle et qu'elle est reconnue, la Cour casse — d'où son nom — la décision et renvoie l'affaire vers une juridiction de même niveau que celle qui a rendu la décision cassée afin que l'affaire soit à nouveau jugée.</p>
<p>De zaak wordt dus nooit voor hetzelfde rechtscollege aanhangig gemaakt. Een voorbeeld : een arrest van het hof van beroep in Luik dat wordt verbroken door het Hof van Cassatie wordt opnieuw behandeld door het hof van beroep, maar dan in Brussel of in Bergen.</p>	<p>Ce n'est jamais la même juridiction qui reprend le dossier. Par exemple, un jugement prononcé par la cour d'appel de Liège et cassé par la Cour de cassation sera réexaminé par la cour d'appel de Bruxelles ou de Mons.</p>
<p>Er is slechts één Hof van Cassatie. Het is gevestigd in Brussel. Het Hof is samengesteld uit een voorzitter, een procureur-generaal en raadsheren. Het Hof is verdeeld in drie kamers : één voor strafrechterlijke dossiers, één voor dossiers inzake arbeidsrecht en één voor burgerlijke zaken en commerciële aangelegenheden. Elke kamer bestaat in het Nederlands en het Frans.</p>	<p>Il n'y a qu'une seule Cour de cassation, qui siège à Bruxelles. Elle se compose d'un Premier président, d'un président, d'un procureur général et de conseillers. La cour se divise en trois chambres : une pour les dossiers pénaux, une pour les dossiers relatifs au droit du travail, et une pour les dossiers civils, fiscaux et commerciaux. Chacune de ces chambres est composée d'une section française et d'une section néerlandaise.</p>
<p>De arresten van het Hof van Cassatie maken deel uit van de rechtspraak. Dat geldt voor alle rechterlijke beslissingen, maar meer nog voor de arresten van het Hof van Cassatie. Dat betekent dat een rechtscollege kan verwijzen naar een arrest van het Hof van Cassatie wanneer</p>	<p>Comme toutes les décisions de justice, mais avec encore plus de force, les arrêts de la Cour de cassation font jurisprudence. Cela signifie que lorsqu'un problème semblable à celui qui a été tranché par un arrêt de la Cour de cassation se présente à une juridiction,</p>

<p>zij een zaak krijgt voorgelegd waarvan het probleem gelijkenis vertoont met de beslechte zaak, zonder daar evenwel toe verplicht te zijn.</p>	<p>celle-ci peut se référer à ce précédent, mais elle n'est pas obligée de le faire.</p>
	<p>La Cour de cassation juge également les pourvois en cassation contre des décisions rendues par les instances disciplinaires des professions libérales et possède encore diverses compétences de fond, par exemple le pouvoir de destituer les magistrats.</p>
<p>Tot voor kort werden (voormalige) ministers berecht door het Hof van Cassatie. Bij uitzondering sprak het Hof zich dus uit over de zaak ten gronde. Toen hadden de schuldig bevonden ministers evenwel niet de mogelijkheid om in hoger beroep te gaan, aangezien de grondwet die mogelijkheid niet had voorzien. Voortaan staat een minister evenwel terecht voor een hof van beroep, en kan hij dus een beroep instellen bij het Hof van Cassatie, zonder dat zijn zaak evenwel opnieuw zal worden behandeld ten gronde.</p>	
<p>De Raad van State</p>	<p>Le Conseil d'État</p>
<p>Naast de gewone hoven en rechtbanken zijn er twee andere rechtscolleges die een toezichthoudende taak hebben : de Raad van State en het Arbitragehof.</p>	<p>À côté des cours et tribunaux dits ordinaires, deux autres juridictions sont investies d'une mission de contrôle. Il s'agit du Conseil d'État, et de la Cour d'arbitrage.</p>
<p>De Raad van State is een hoog bestuurlijk rechtscollege dat de administratie moet controleren en optreden wanneer de burger van oordeel is dat de administratie de wet niet heeft nageleefd. De Raad van State bestaat uit twee afdelingen : een afdeling wetgeving en een afdeling administratie.</p>	<p>Le Conseil d'État est une haute juridiction administrative qui a pour mission de contrôler l'administration et d'intervenir quand le citoyen estime que celle-ci n'a pas respecté la loi. Le Conseil d'État comprend deux sections : une section de législation et une section d'administration.</p>
<p>•De afdeling wetgeving treedt op als juridische adviseur van het parlement en de regering wanneer zij wetten uitwerken. Zij brengt over de ontwerpen van wet*, de voorstellen van wet* en de voorstellen van decreet*; alsmede over de amendementen*, een met redenen omkleed advies uit. De Raad van State</p>	<p>•La section de législation joue le rôle de conseiller juridique du parlement et du gouvernement pour l'élaboration des lois par ces instances. Elle donne un avis motivé sur le texte des projets de loi*, des propositions de loi* et des propositions de décret* ainsi que sur leurs amendements*. Elle se prononce non pas sur l'opportunité</p>

spreekt zich niet uit over de politieke wenselijkheid van een wet, maar wel over de grondwettelijkheid ervan: het gaat over een technisch advies dat niet verplicht moet worden gevolgd.	politique d'une loi mais sur sa constitutionnalité : il s'agit d'un avis technique qui ne doit pas obligatoirement être suivi.
•De afdeling administratie is een rechtscollege dat bestuurshandelingen* van de uitvoerende macht kan vernietigen als zij die onwettelijk acht. Elke persoon die een belang kan aantonen, kan zich tot de Raad van State wenden om de vernietiging van bestuurshandelingen te vragen. Anderzijds kan de Raad van State de handelingen van de wetgevende macht, zoals wetten en decreten, niet vernietigen.	•La section d'administration est une juridiction qui peut annuler les actes administratifs* du pouvoir exécutif quand ceux-ci sont illégaux. Toute personne qui en justifie l'intérêt peut s'adresser au Conseil d'État pour demander l'annulation d'un acte administratif. En revanche, le Conseil d'État n'a aucune compétence pour annuler les actes du pouvoir législatif comme les lois et les décrets.
De Raad van State bestaat uit 36 leden (een eerste voorzitter, een voorzitter, tien kamervoorzitters, en 24 staatsraden), het auditoraat, het coördinatiebureau en de griffie.	Le Conseil d'État est composé de 44 membres (un Premier président, un président, douze présidents de chambre et 30 conseillers d'État), d'un auditorat, d'un bureau de coordination et d'un greffe.
Ontwerp, voorstel, decreet en ordonnantie	Projet, proposition, décret et ordonnance
Een wet kan op diverse wijzen tot stand komen alvorens te worden gestemd en in werking te treden. Op federaal vlak wordt het initiatief genomen door de regering of door het parlement, in welk geval respectievelijk wordt gesproken over een ontwerp van wet of een voorstel van wet. Op het niveau van de gemeenschappen en gewesten wordt gesproken van decreten en ordonnanties naar gelang het geval, wanneer het gaat over wetten die worden aangenomen door de diverse raden en die kracht van wet hebben. Ordonnanties worden aangenomen door het tweetalig Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Een amendement is een wijziging in een ontwerp of een voorstel van wet ingediend door de regering of het parlement.	Avant d'être votée et d'entrer en vigueur, une loi peut suivre différentes voies. Au niveau fédéral, suivant qu'elle émane du gouvernement ou d'un parlement, on parlera respectivement de projet de loi ou de proposition de loi. Au niveau des régions et communautés, on utilise les termes décret et ordonnance (selon le cas) pour désigner les textes normatifs ayant valeur de loi adoptés par les différents parlements. Les ordonnances sont prises par la région bilingue de Bruxelles-Capitale. Un amendement est une modification d'un projet ou d'une proposition de loi. Il est déposé soit par le gouvernement soit par un parlementaire.
Bestuurshandelingen	Actes administratifs
Bestuurshandelingen zijn reglementen (algemene regels opgelegd door de uitvoerende macht, zoals een koninklijk besluit waarin de regels voor de	Il s'agit des règlements (règles générales édictées par le pouvoir exécutif : un arrêté royal prescrivant, par exemple, les conditions d'exercice d'une profession

uitoefening van een zelfstandig beroep worden bepaald) en individuele handelingen (een beslissing over een individuele situatie, zoals vb. de weigering van een bouwvergunning, of de benoeming tot een openbaar ambt).	indépendante) et des actes individuels (décisions relatives à une situation particulière comme le refus d'un permis d'urbanisme ou la nomination à un emploi public).
Het Arbitragehof	La Cour d'arbitrage
Het Arbitragehof is het rechtscollege dat moet toezien of wetten, decreten en ordonnances in overeenstemming zijn met sommige bepalingen van de Grondwet. Het Hof houdt toezicht op de verdeling van de bevoegdheden tussen de federale Staat en de gemeenschappen en gewesten, alsook op de naleving van het gelijkheidsbeginsel voor de wet en het non-discriminatiebeginsel.	La Cour d'arbitrage est la juridiction chargée de juger la conformité des lois, des décrets et des ordonnances à certaines dispositions de la Constitution. Elle contrôle la répartition des compétences entre l'État fédéral et les régions et communautés ainsi que le respect par le législateur des droits fondamentaux et des libertés que garantit la Constitution.
Het Arbitragehof kan op twee wijzen worden benaderd : ofwel door middel van een verzoek tot vernietiging van een wet of een andere regel met dezelfde kracht, ofwel door middel van een prejudiciële vraag gesteld door een ander rechtscollege.	Elle est saisie de deux façons : soit par la voie d'une demande d'annulation d'une loi ou d'une autre règle de même niveau, soit par la voie d'une question préjudicielle* posée par une juridiction.
Het Hof bestaat uit 12 rechters (6 Nederlandstaligen en 6 Franstaligen). Elke taalgroep is samengesteld uit 3 juristen en 3 politici. De juristen moeten 5 jaar juridische ervaring hebben op hoog niveau. De politici moeten 5 jaar in het parlement hebben gezeteld.	Elle se compose de 12 juges (6 francophones et 6 néerlandophones). Chaque groupe linguistique est composé de 3 juristes et de 3 hommes politiques. Les juristes doivent posséder une expérience judiciaire de haut niveau d'au moins cinq ans. Les hommes politiques doivent avoir été parlementaires pendant au moins cinq ans.
Prejudiciële vraag	Question préjudicielle
Een prejudiciële vraag wordt gesteld door een rechtscollege waarvoor een geschil aanhangig is aan een ander rechtscollege omdat eerstgenoemd rechtscollege meent dat het antwoord noodzakelijk is voor de oplossing van het geschil.	C'est une question qu'une juridiction à laquelle est soumis un litige pose à une autre juridiction parce qu'elle estime la réponse nécessaire à la résolution du litige et qu'il ne lui est pas permis par la loi de répondre elle-même à cette question.
Internationale instanties	Les instances internationales
Parallel met het nationale recht dat in elk land de relaties tussen burgers regelt, heeft de evolutie van de betrekkingen tussen de staten gaandeweg geleid tot de uitwerking van zowel een internationaal	Parallèlement au droit interne dont chaque pays dispose pour régir les rapports entre ses citoyens, l'évolution des rapports entre les États a conduit progressivement à l'élaboration d'un droit international à la

<p>privaat recht als een internationaal publiek recht.</p>	<p>fois privé et public.</p>
<p>In Europa wordt op het vlak van milieu, economie en belastingen sedert de oprichting van de Europese Unie meer en meer gemeenschapsrecht opgelegd.</p>	<p>En Europe, le droit communautaire en matière d'environnement, d'économie et d'impôts s'est progressivement imposé aux pays membres depuis la création de l'Union européenne.</p>
<p>De Europese Unie* vaardigt haar eigen wetten uit die aan alle lidstaten op uiteenlopende wijze worden opgelegd. De verordeningen moeten binnen de Unie op dezelfde wijze en rechtstreeks worden toegepast. In de richtlijnen worden de te bereiken doelstellingen omschreven. De lidstaten behouden enige vrijheid inzake de keuze van de middelen om dat doel te bereiken. Een van de doelstellingen van de Unie strekt ertoe de burgers een hoog niveau van bescherming te bieden in een ruimte van vrijheid, veiligheid en gerechtigheid. Deze doelstelling wordt bereikt door middel van de harmonisering van de wetgevingen, van de wederzijdse erkenning van gerechtelijke beslissingen en de instelling van actoren, zoals bijvoorbeeld op strafrechtelijk vlak Europol en Eurojust. Daartoe beschikt de Europese Unie over specifieke instrumenten, zoals kaderbesluiten die, wat de aangelegenheden die verband houden met de strafrechtelijke justitie, dezelfde waarde hebben als richtlijnen. Europa formuleert ook adviezen en aanbevelingen die geen kracht van wet hebben: het staat elke lidstaat vrij daar al dan niet rekening mee te houden.</p>	<p>L'Union européenne* produit ses propres lois, qui s'imposent à tous les États membres à des degrés divers. Ainsi, les règlements sont obligatoires et applicables directement et de la même manière au sein de l'espace communautaire. Les directives, en revanche, indiquent des objectifs à atteindre. Les États membres gardent une certaine liberté quant au choix des modalités pour y parvenir. L'un des objectifs de l'Union européenne est d'offrir aux citoyens un niveau élevé de protection dans un espace de liberté, de sécurité et de justice. Cet objectif est atteint par l'harmonisation des législations, la reconnaissance mutuelle des décisions judiciaires et la mise en place d'acteurs tels que, en matière pénale, Europol et Eurojust. À cette fin, l'Union européenne dispose aussi d'instruments spécifiques comme les décisions-cadres qui constituent, pour les matières liées à la justice pénale, l'équivalent des directives. L'Europe formule aussi des avis et des recommandations qui n'ont pas force de loi : libre à chaque État membre d'en tenir compte ou non.</p>
<p>De Europese Unie beschikt over haar eigen rechtscollages die in Luxemburg zijn gevestigd: een Gerecht van Eerste Aanleg en het Hof. Het Hof van Justitie in Luxemburg waakt in het bijzonder over de eerbiediging van het gemeenschapsrecht door de EU-instellingen, de lidstaten en de burgers, en de wettigheid van de juridische handelingen die door de instellingen van de Europese Unie worden</p>	<p>Aujourd'hui, l'Union européenne possède ses propres juridictions, qui siègent à Luxembourg : une cour et un tribunal de première instance. La Cour de Justice de Luxembourg veille notamment au respect du droit communautaire par les institutions communautaires, les États membres et les particuliers, et à la légalité des actes juridiques adoptés par les institutions communautaires. Un tribunal</p>

aangenomen. Een rechtbank van een lidstaat kan er zich ook tot wenden voor het stellen van een prejudiciële vraag naar aanleiding van een probleem over het gemeenschapsrecht.	d'un État membre peut également s'y adresser pour lui poser une question préjudicielle à propos d'un problème de droit communautaire.
De Europese Unie	L'Union européenne
De Europese Unie is gegrond op drie pijlers: <ul style="list-style-type: none"> •de gemeenschapspijler «de Europese Gemeenschap en haar bevoegdheden»; •de pijler «buitenlandse politiek en gemeenschappelijke veiligheid»; •de pijler «politiecoöperatie en strafrechtelijke samenwerking». 	L'Union européenne est constituée de trois « piliers » : <ul style="list-style-type: none"> • le pilier communautaire : « la Communauté européenne et ses attributions » ; • le pilier « politique étrangère et de sécurité commune » ; • le pilier « coopération policière et judiciaire en matière pénale ».
Ook op een ander niveau, bedient de internationale gemeenschap zich van juridische instrumenten om de relaties tussen staten te regelen.	À un autre échelon, la communauté internationale s'est elle aussi dotée d'instruments juridiques destinés à réguler les rapports entre les États.
•De Veiligheidsraad van de Verenigde Naties kan aanbevelingen formuleren en zelfs onderzoeken instellen. De Veiligheidsraad treedt ook op als bemiddelaar tussen oorlogvoerende Staten. De Veiligheidsraad kan geweld aanwenden om een staat te dwingen een van haar beslissingen te aanvaarden.	•Le Conseil de sécurité des Nations-Unies peut formuler des recommandations et ouvrir des enquêtes. Il joue un rôle de médiateur entre des États belligérants. Le Conseil de sécurité peut recourir à la force pour contraindre un État à accepter l'une de ses décisions.
•De Algemene Vergadering van de UNO (Organisatie van de Verenigde Naties) bestaat uit de vertegenwoordigers van alle lidstaten van de UNO. Zij brengt verslag uit over of formuleert aanbevelingen inzake aangelegenheden als het voortbestaan van de vrede en de internationale veiligheid of de ontwikkeling van het internationaal recht en de codificatie ervan.	•L'Assemblée générale de l'ONU (Organisation des Nations-Unies) regroupe les représentants de tous les États membres de l'ONU. Elle émet des rapports ou formule des recommandations sur des matières telles que le maintien de la paix et de la sécurité internationale ou le développement du droit international et sa codification.
•Met betrekking tot de bestrijding van de straffeloosheid van de ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht, heeft de Veiligheidsraad van de UNO het Internationaal Tribunaal voor voormalig Joegoslavië en het Internationaal Tribunaal voor Rwanda ingesteld, twee internationale straftribunalen waarvan de territoriale en	•En matière de lutte contre l'impunité pour les violations graves du droit international humanitaire, le Conseil de sécurité de l'ONU a institué le Tribunal pénal international pour l'ex-Yougoslavie ainsi que le Tribunal pénal international pour le Rwanda, deux tribunaux internationaux et pénaux à la compétence territoriale et temporelle bien délimitée.

<p>tijdelijke bevoegdheid duidelijk is omschreven. In 2002 is het eerste permanente en onafhankelijke internationale strafhof van de Verenigde Naties ingesteld, te weten het Internationale Strafhof (ISH), dat zetelt te Den Haag. Dat hof is sedert 1 juli 2002 bevoegd om kennis te nemen van de misdaden van genocide, de misdaden tegen de menselijkheid en de oorlogsmisdaden die met ingang van 1 juli 2002 gepleegd zijn op het grondgebied van een Staat die is toegetreden tot het Statuut van het ISH, of door een onderdaan van een van die Staten. De Veiligheidsraad kan een toestand naar het ISH verwijzen opdat het een 42 onderzoek zou instellen. De slachtoffers kunnen worden vertegenwoordigd en gehoord tijdens de procedure, een belangrijke innovatie in het kader van internationale strafprocessen.</p>	<p>En 2002 était créée la première juridiction pénale internationale permanente et indépendante des Nations-Unies, la Cour pénale internationale (CPI), qui siège à La Haye. Celle-ci est compétente depuis le 1er juillet 2002 pour juger les crimes de génocide, les crimes contre l'humanité et les crimes de guerre commis après le 1er juillet 2002 sur le territoire d'un État ayant adhéré au statut de la CPI, ou par un ressortissant d'un de ces États. Le Conseil de sécurité de l'ONU peut également déférer une situation à la CPI afin que celle-ci ouvre une enquête. Les victimes peuvent être représentées et entendues au 42 cours de la procédure, ce qui constitue une innovation importante dans le cadre de procès pénaux internationaux.</p>
<p>•Het Internationaal Gerechtshof in Den Haag werd opgericht door de Verenigde Naties en bestaat uit 15 magistraten gekozen door de Algemene Vergadering van de VN en door de Veiligheidsraad. Het Hof doet uitspraken over conflicten tussen staten die haar worden voorgelegd door de lidstaten. Beslissingen van het Hof hebben evenwel een beperkte draagwijdte gelet op de soevereiniteit van de staten.</p>	<p>•La Cour internationale de justice, qui siège à La Haye, a été instituée par les Nations-Unies. Elle se compose de quinze magistrats élus par l'Assemblée générale de l'ONU et par le Conseil de sécurité. La Cour se prononce sur les conflits entre États que lui soumettent les États membres. Les décisions qu'elle prend n'ont toutefois qu'une portée limitée en vertu du principe de la souveraineté des États.</p>
<p>De rechten en vrijheden worden ook gewaarborgd door het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, dat werd ondertekend in Rome (1950).</p>	<p>À un autre niveau encore, les droits et libertés des citoyens sont garantis par la Convention européenne de sauvegarde des droits de l'Homme et des libertés fondamentales, signée à Rome en 1950.</p>
<p>Dit Verdrag is onmiddellijk toepasbaar binnen onze rechtsorde. Elke burger, die meent dat een lidstaat van de Raad van Europa zijn mensenrechten schendt, kan een klacht indienen bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, dat in Straatsburg is gevestigd. Voorwaarde is</p>	<p>Cette convention est directement applicable au sein de notre ordre juridique. Toute personne peut requérir contre les États membres du Conseil de l'Europe lorsqu'elle s'estime victime d'une atteinte à l'un de ses droits et libertés. Après avoir épuisé les recours</p>

<p>wel dat hij eerst alle rechtsmiddelen in zijn eigen land heeft uitgeput. Foto's : Regie der Gebouwen : pagina 1 Nationale Bank van België : pagina 18 Europees Hof voor de Rechten van de Mens : pagina 42 Federale Overheidsdienst Justitie Communicatiedienst Waterloolaan 115 1000 Brussel Tel. : 02 542 65 11 http://www.just.fgov.be/ Verantwoordelijke uitgever : A. Bourlet / Waterloolaan, 115 / 1000 Brussel D/2005/7951/NL/311</p>	<p>internes de son pays, elle peut saisir la Cour européenne des droits de l'homme qui, elle, siège à Strasbourg. En effet, elle peut se prévaloir directement devant un tribunal belge de la violation de ses droits et les cours et tribunaux peuvent faire directement application des dispositions contenues dans la convention. Photos : Régie des bâtiments : page 1 Banque nationale de Belgique : page 18 Cour européenne des droits de l'homme : page 42 Service de Communication Boulevard de Waterloo 115 1000 Bruxelles Tél. : 02 542 65 11 http://www.just.fgov.be/ Éditeur responsable : A. Bourlet, SPF Justice, boulevard de Waterloo 115, 1000 Bruxelles D/2005/7951/FR/310</p>
--	---